

Projekt „Razem Blisko Krakowa – zintegrowany rozwój podkrakowskiego obszaru funkcjonalnego” korzysta z dofinansowania funduszy EOG, pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii oraz środków krajowych.

ZASADY WSPÓŁPRACY samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych

opracowane w ramach projektu „Razem Blisko Krakowa – zintegrowany rozwój podkrakowskiego obszaru funkcjonalnego”.

razem
blisko Krakowa
zintegrowany rozwój
podkrakowskiego obszaru funkcjonalnego

Czernichów

Mogilany

Liszki

Skawina

Świętniki Góra

Kraków, czerwiec 2015

Zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych na terenie obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa”

Opracowanie:

FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji
w Krakowie

MISTiA NA SZLAKU

Spis treści

WPROWADZENIE	3
METODOLOGIA, PRZEBIEG I ZAKRES PRAC NAD ZASADAMI WSPÓŁPRACY SAMORZĄDU Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH	5
ANALIZA DOTYCHCZASOWEJ WSPÓŁPRACY MIĘDZYSEKTOROWEJ 7	
POTENCJAŁ I DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ POZIOM WSPÓŁPRACY MIĘDZYSEKTOROWEJ	7
ANALIZA DOTYCHCZASOWYCH ZASAD WSPÓŁPRACY SAMORZĄDU Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	11
MOŻLIWE I REKOMENDOWANE FORMY ORAZ ZAKRES WSPÓŁPRACY - INSTRUMENTARIUM	37
KOSZTY MOŻLIWE DO FINANSOWANIA ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH.....	45
ZAŁOŻENIA OTWARTEGO KONKURSU OFERT NA DOFINASOWANIE WKŁADU WŁASNEGO	47
KONCEPCJA DZIAŁANIA PODKRAKOWSKIEGO CENTRUM WSPARCIA AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ	53
PROCEDURA OKREŚLAJĄCA ZASADY WSPÓŁPRACY SAMORZĄDU Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH.....	58
WPROWADZENIE	58
ZAŁĄCZNIK NR 1 – SPRAWOZDANIE Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCYCH ZASAD WSPÓŁPRACY	83

Wprowadzenie

Zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych na terenie obszaru funkcjonalnego stanowią rezultat projektu „Razem Blisko Krakowa – zintegrowany rozwój podkrakowskiego obszaru funkcjonalnego”, realizowanego w ramach programu „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego”, w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014.

Przedmiotem współpracy Lidera (gmina Skawina) i Partnerów projektu, tj. powiatu krakowskiego, gminy Czernichów, gminy Liszki, gminy Mogilany, gminy Świątniki Górne, Lokalnej Grupy Działania „Blisko Krakowa”, Galicyjskiej Izby Gospodarczej, Podkrakowskiej Izby Gospodarczej, Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie, przy wsparciu FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie, jest partnerskie zarządzanie obszarem funkcjonalnym „Blisko Krakowa” i realizowanie zadań w drodze identyfikacji i rozwiązywania wspólnych problemów oraz kreowania wyzwań na drodze do rozwoju.

Jednym z fundamentalnych założeń współpracy jest partycypacja społeczna, rozumiana jako aktywny udział mieszkańców w istotnych dla wspólnoty sprawach, poprzez włączanie ich w proces powstawania różnego rodzaju dokumentów planistycznych i strategicznych, podejmowania kluczowych decyzji i rozwiązywania problemów społecznych na obszarze funkcjonalnym. W ramach projektu przewidziano różnorodne działania aktywizujące mieszkańców, partnerów społecznych i gospodarczych, w szczególności wszystkie dokumenty strategiczne powstały w oparciu o metodę partycypacyjno-ekspercką, promowaną przez instytucje Unii Europejskiej. Dzięki zastosowaniu takiej metody, gwarantującej szeroki udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, możliwość wpływania przez mieszkańców na planowane działania oraz wysoki poziom konsultacji społecznych, generowana jest nowa jakość współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej na terenie całego obszaru funkcjonalnego.

Zasadniczym produktem, który powstał w ramach projektu, była Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Blisko Krakowa”. Strategia jest dokumentem planistycznym wyznaczającym najważniejsze obszary, cele, kierunki rozwoju i zadania, a także metody weryfikacji osiągniętych rezultatów polityki rozwoju,

prowadzonej w przestrzeni obszaru funkcjonalnego, tworzonego przez pięć gmin powiatu krakowskiego: Czernichów, Liszki, Mogilany, Skawinę, Świątniki Górne. Strategia stanowi narzędzie wspierania pozytywnych zmian społeczno-gospodarczych w całej przestrzeni obszaru funkcjonalnego oraz niwelowania barier rozwojowych.

Uszczegółowieniem wspomnianej Strategii stał się Zintegrowany Program Aktywizacji i Partycypacji Społecznej na terenie obszaru funkcjonalnego, zawierający szereg rekomendacji i wytycznych, które mają wspierać rozwój społeczeństwa obywatelskiego, jak również pomagać w uruchamianiu różnorodnych mechanizmów partycypacyjnych. Jego realizacja wymaga ścisłej współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, tworzącymi obszar funkcjonalny, a także z partnerami społecznymi i między poszczególnymi organizacjami.

Zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych, będące praktycznym narzędziem współdziałania, wykorzystują efekty prac nad Zintegrowanym Programem Aktywizacji i Partycypacji Społecznej. Opracowanie zasad i rekomendacji, regulujących różnorodne formy współpracy JST i NGO przy realizacji zadań publicznych, służy pogłębieniu i udoskonaleniu procesu współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej na obszarze funkcjonalnym.

Głównymi aspektami zawartymi w zasadach współpracy samorządu z sektorem pozarządowym w realizacji zadań publicznych są:

- obszary tematyczne zadań powierzanych do realizacji organizacjom pozarządowym (finansowanych w całości) oraz wspieranych (dofinansowywanych) przez samorząd – zgodne z priorytetami dokumentów strategicznych obszaru funkcjonalnego, opracowanych w ramach projektu,
- przedział finansowy zadań powierzanych i wspieranych,
- koszty, które mogą być finansowane ze środków publicznych,
- zasady monitoringu realizacji zadań wykonywanych przez organizacje pozarządowe na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego,
- zasady ewaluacji projektów zrealizowanych,
- możliwości wzmocnienia lokalnych organizacji pozarządowych, w tym w zakresie pozyskiwania środków na realizację zadań publicznych spoza budżetu samorządowego (m.in. założenia działania Podkrakowskiego Centrum Wsparcia Aktywności

Obywatelskiej, wsparcie w przedmiocie dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych).

Zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych oraz wdrożenie ich do systemów zarządzania JST na terenie obszaru funkcjonalnego realizuje szereg celów zapisanych i wynikających z dokumentu Zintegrowanego Programu Aktywizacji i Partycypacji Społecznej na terenie obszaru funkcjonalnego:

- wdrożenie instrumentów, dzięki którym obywatele mogą wpływać na decyzje publiczne i angażować się w życie publiczne swojej społeczności,
- umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,
- wzrost liczby zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność w zakresie realizacji zadań publicznych,
- kreowanie aktywności obywatelskiej i liderów lokalnych,
- zwiększenie poziomu wieloszczeblowego zarządzania rozwojem obszaru funkcjonalnego (integracja podmiotów polityki lokalnej, zaangażowanie różnorodnych partnerów),
- wzmocnienie współpracy władz samorządowych z mieszkańcami i reprezentującymi ich organizacjami pozarządowymi, w tym poprzez innowacyjne narzędzia służące pogłębieniu współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej,
- poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych.

Metodologia, przebieg i zakres prac nad Zasadami współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych

Zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych na terenie obszaru funkcjonalnego powstały przy wykorzystaniu metody partycypacyjno-eksperckiej.

Do prac zaangażowani zostali specjaliści ds. zarządzania i planowania strategicznego dla JST i NGO, którzy na podstawie prac warsztatowych z udziałem Konwentu Strategicznego ds. opracowania Zintegrowanego

Programu Aktywizacji i Partycypacji Społecznej, opracowali założenia procedury. Zespół ekspertów z ramienia FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji tworzyli: Wojciech Odzimek i Dawid Hoinkis.

Metoda partycypacyjna polegała na wykorzystaniu wiedzy, umiejętności i kwalifikacji przedstawicieli społeczności lokalnej całego obszaru funkcjonalnego, w tym radnych, lokalnych liderów, przedstawicieli organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich, a także pracowników instytucji samorządowych i publicznych, w szczególności urzędów gmin, Starostwa Powiatowego w Krakowie, podległych jednostek we wszystkich dziedzinach strategicznego rozwoju.

Szczegółowe prace związane z opracowaniem zasad obejmowały następujące etapy:

- 1) Analiza zasad w rocznych programach współpracy oraz konkursach organizowanych przez gminy dla organizacji pozarządowych;
- 2) Weryfikacja dotychczasowych zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 3) Opracowanie wersji roboczej spójnych zasad współpracy samorządów obszaru funkcjonalnego z organizacjami pozarządowymi;
- 4) Przeprowadzenie konsultacji społecznych wersji roboczej zasad współpracy samorządów obszaru funkcjonalnego z organizacjami pozarządowymi;
- 5) Opracowanie ostatecznej wersji zasad współpracy samorządów obszaru funkcjonalnego z organizacjami pozarządowymi.

Analiza dotychczasowej współpracy międzysektorowej

Potencjał i działalność organizacji pozarządowych oraz poziom współpracy międzysektorowej

Jednym z elementów prac nad Zintegrowanym Programem Aktywizacji i Partycypacji Społecznej było opracowanie diagnozy w zakresie partycypacji i aktywności społecznej na terenie obszaru funkcjonalnego – w oparciu o dane statystyczne oraz dotychczas stosowane zasady i praktyki, a także wyniki badania aktywności lokalnych organizacji pozarządowych na terenie obszaru funkcjonalnego oraz badania preferencji i potrzeb mieszkańców w zakresie partycypacji. Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski z analizy diagnostycznej, które zostały wykorzystane w ramach prac dotyczących zasad współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

- Na podstawie danych dostępnych w Banku Danych Lokalnych GUS, dotyczących liczby stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych, można zauważyć, że **liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie obszaru funkcjonalnego w ostatnich latach rokrocznie wzrasta, będąc świadectwem rosnącego zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne.** Przeciętnie na terenie obszaru funkcjonalnego w latach 2008-2013 liczba stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych zwiększyła się o 20%. **Niemniej jednak w odniesieniu do innych jednostek porównawczych wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 10 tys. mieszkańców na terenie obszaru funkcjonalnego jest względnie niski.** Na koniec 2013 roku wynosił on 24 podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON. Przeciętnie w województwie małopolskim zarejestrowanych w tym czasie było 31 podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, na obszarze KOM 29, w całym powiecie krakowskim było ich 26. Trzeba dodać, że cechą charakterystyczną sektora pozarządowego na obszarze funkcjonalnym jest również silne zróżnicowanie wewnętrzne. Najwyższy wskaźnik w całym okresie analizy obserwuje się w gminie Czernichów. Na koniec 2013 roku był on wyższy od średniej wojewódzkiej i wynosił 33 jednostki na 10 tys. mieszkańców.

- **Największym beneficjentem środków przeznaczanych w ramach dotacji dla organizacji pozarządowych są kluby sportowe.** We wszystkich gminach środki przeznaczane na zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu stanowią ponad 60% wszystkich funduszy na rzecz podmiotów trzeciego sektora. Dodatkowo, kluby sportowe często są także beneficjentami konkursów na realizację zadań z zakresu organizacji wypoczynku czy przeciwdziałania problemom społecznym. **Drugą wyróżniającą się grupą beneficjentów są jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.** Poza ochroną przeciwpożarową i przeciwpowodziową, podmioty te otrzymują dotację w różnych konkursach, m.in. na realizację zadań z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa, promocji oraz wzmacniania tożsamości lokalnej.
- **Analiza wydatków w poszczególnych gminach wskazuje ponadto, że wciąż w niewielkim stopniu organizacje pozarządowe angażowane są do dostarczania usług publicznych,** szczególnie z zakresu animacji kulturalnej, pomocy społecznej, a także promowania i wspierania działalności gospodarczej. Choć można w tym obszarze wymienić pozytywne przykłady, skala współpracy pozostaje marginalna. Należy przy tym zaznaczyć, że ogólnopolskie badania (np. „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy”), dotyczące procesów współpracy międzysektorowej, wskazują na pozytywne efekty współpracy organizacji publicznych i pozarządowych – np. kreowanie innowacji społecznych.
- **Z badań społecznych wynika, że wśród lokalnych organizacji pozarządowych dominują inicjatywy raczej młode, o niewielkim stażu, czyli funkcjonujące do 5 lat. Warto podkreślenia jest również to, że znaczna część organizacji bazuje wyłącznie na aktywności społecznej (nieodpłatnej) swoich liderów i działaczy, co świadczy z jednej strony o autentycznie społecznym duchu oraz o znacznej determinacji w realizowaniu założonych celów, ale z drugiej wskazuje na niski kapitał ekonomiczny i nadal niewystarczający poziom profesjonalizacji.**
- Słabością organizacji pozarządowych, działających na terenie obszaru funkcjonalnego, są **niewystarczające zasoby lokalowo-techniczno-sprzętowe.** Wiele organizacji nie dysponuje siedzibami

wyposażonymi w podstawowy sprzęt, jak komputer z dostępem do Internetu, w których mogłyby prowadzić działalność statutową.

- Problemem pozostają **niskie kompetencje organizacyjno-prawne, zarządcze i komunikacyjne wśród członków organizacji pozarządowych, braki kompetencji w zakresie „zarządzania zasobami ludzkimi”**. Przedstawiciele organizacji podkreślali potrzebę wsparcia w tym zakresie, m.in. z uwagi na zbyt skomplikowane przepisy i procedury konkursowe.
- **Zdiagnozowano również braki w zakresie promocji organizacji pozarządowych i ich działań** – zarówno realizowanej przez same podmioty, jak i podmioty innych sektorów oraz media. Nawet połowa organizacji, które wzięły udział w badaniu, nie posiada własnej strony internetowej. Warto zauważyć, że samo posiadanie strony www nie oznacza jeszcze, że jest ona regularnie aktualizowana i chętnie odwiedzana, czyli spełnia rolę informacyjno-promocyjną. Oczywiście wśród organizacji znajdują się takie, które takiej strony do swojej działalności nie potrzebują (jak np. ochotnicze straże pożarne). Niemniej jednak wśród powszechności Internetu i elektronicznych form komunikacji posiadanie własnej strony internetowej jest niezwykle istotne.
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych deklarują chęć i umiejętności współpracy z innymi aktorami lokalnej sceny społecznej, w tym z jednostkami samorządu terytorialnego.
- Wskazują jednocześnie na szereg **barier utrudniających współpracę międzysektorową, wśród których wymienić można m.in. niedostatki informacyjne, niewystarczającą ilość środków materialnych, osobowych, organizacyjnych przeznaczanych na wsparcie organizacji (środki nieadekwatne do oczekiwań), dużą biurokratyzację w kontaktach samorządu z organizacjami pozarządowymi, mało przejrzyste procedury współpracy - także w zakresie pozyskiwania środków samorządu z organizacjami pozarządowymi, a także brak planowania strategicznego w obszarze współpracy międzysektorowej.**
- **Wśród rekomendowanych rozwiązań, usprawniających współpracę, przedstawiciele organizacji pozarządowych wskazywali m.in. uregulowanie zasad współpracy (poprzez wypracowanie standardów współpracy oraz większej przejrzystości procedur finansowania i rozliczania dotacji), wspieranie rozwoju instytucjonalnego,**

profesjonalizacji i integracji sektorowej organizacji pozarządowych oraz innych inicjatyw obywatelskich (np. poprzez stworzenie struktur/centrum wspierania organizacji pozarządowych), pomoc w zabezpieczeniu wkładu własnego przy realizacji projektów finansowanych ze środków pozagminnych, oraz organizację cyklicznych spotkań z udziałem przedstawicieli strony publicznej i pozarządowej.

- W kontekście zdiagnozowanych problemów, ale i potrzeb artykułowanych przez przedstawicieli organizacji pozarządowych, warto rozważyć możliwość **stworzenia ośrodka wsparcia dla organizacji pozarządowych, działających na terenie obszaru funkcjonalnego.** Obecnie organizacje korzystają z pomocy pracowników urzędów poszczególnych gmin i ich jednostek organizacyjnych, a także rozwijającego się Ośrodka Wsparcia dla Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich Powiatu Krakowskiego. Przedstawienie organizacji podkreślają jednak potrzebę zapewnienia im szerszego wsparcia, zwłaszcza w zakresie przygotowywania wniosków o dofinansowanie w konkursach ponadgminnych, rozliczania otrzymanego wsparcia oraz konsultacji dotyczących aktualnie zmieniających się przepisów prawa i możliwości aplikowania o nowe środki zewnętrzne.
- Rekomendowanym działaniem jest także **stworzenie portalu internetowego,** mającego na celu pełny opis społeczności lokalnej obszaru funkcjonalnego pod względem aktualnej i potencjalnej partycypacji społecznej mieszkańców we wszystkich ważnych procesach społecznych, kulturowych, politycznych i ekonomicznych, a także doskonalenie komunikacji i pogłębienie współpracy pomiędzy sektorami prywatnym i publicznym oraz wewnątrz sektora pozarządowego (Mapa aktywności organizacji pozarządowych).

Analiza dotychczasowych zasad współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi

Jednym z elementów prac nad niniejszymi Zasadami współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych było zebranie informacji oraz analiza dotychczas stosowanych w gminach zasad/praktyk współpracy międzysektorowej. Szczególnym przedmiotem analizy stały się programy współpracy gmin z organizacjami pozarządowymi, których obowiązek tworzenia nakłada na jednostki samorządu terytorialnego Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.).

Mechanizmy współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w poszczególnych gminach normują następujące uchwały:

- Uchwała nr LVIII.435.2014 Rady Gminy Czernichów z dnia 30 października 2014 roku w sprawie programu współpracy gminy Czernichów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2015;
- Uchwała nr LI/ 443/ 2014 Rady Gminy Liszki z dnia 30 października 2014 roku w sprawie: rocznego programu współpracy gminy Liszki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2015;
- Uchwała nr IV/15/2014 Rady Gminy Mogilany z dnia 23 grudnia 2014 roku w sprawie uchwalenia rocznego programu współpracy gminy Mogilany z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2015;
- Uchwała nr XIVN/591/14 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 14 listopada 2014 roku w sprawie przyjęcia „Programu współpracy gminy Skawina z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2015 rok”;
- Uchwały Nr XLVII/409/2014 Rady Miejskiej w Świątnikach Górnych z dnia 31 października 2014 roku w sprawie: przyjęcia rocznego programu współpracy gminy Świątniki Górne z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2015 roku.

WSPÓŁPRACA GMINY CZERNICHÓW Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Program określa w szczególności cele, formy, zasady i priorytetowe obszary współpracy międzysektorowej na terenie gminy Czernichów.

Celem głównym Programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym oraz budowanie partnerstwa między gminą a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, służącego rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców a ponadto wzmacnianie roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Cele szczegółowe zdefiniowane zostały w sposób następujący:

- **Wspólne działania skierowane na rozwój gminy i zaspokojenie potrzeb jej mieszkańców;**
- **Umocnienie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie i lokalną wspólnotę;**
- **Popularyzacja działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów – prezentacja ich dorobku i promowanie osiągnięć;**
- **Określenie zasad współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi;**
- **Profesjonalizacja działalności organizacji pozarządowych i podmiotów, ugruntowanie ich pozycji jako partnerów samorządu w działaniach na rzecz rozwoju lokalnego;**
- **Stworzenie warunków do powstania inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych, zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów i kreowaniu pozytywnego wizerunku gminy;**
- **Integracja podmiotów realizujących zadania publiczne;**
- **Współdziałanie organizacji pozarządowych i innych podmiotów w ramach LGD „Blisko Krakowa” – budowanie partnerskich relacji, podjęcie współpracy międzyorganizacyjnej.**

W ramach Programu wystosowano zaproszenie do uczestnictwa w organizowanych szkoleniach, przedsięwzięciach oraz w spotkaniach z komórkami merytorycznymi Urzędu Gminy. Ponadto, w Programie znalazł się zapis dotyczący **gminnej ankiety o organizacjach pozarządowych** oraz deklaracji sektora pozarządowego, co do wypełniania i aktualizowania jej przynajmniej raz w roku.

Współpraca gminy Czernichów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami odbywa się na zasadach określonych w przedmiotowej ustawie (**pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności**).

Wśród zadań publicznych, które określone zostały jako potencjalne możliwe do realizacji w ramach współpracy międzysektorowej, znalazły się:

Działania w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania patologiom społecznym:

- przeciwdziałanie uzależnieniom, profilaktyka,
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- opieka nad dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych,
- popularyzacja wśród dzieci i młodzieży wzorców i postaw wolnego od uzależnień spędzania czasu,
- przeciwdziałanie aktom przemocy domowej i środowiskowej,
- udzielanie wsparcia i pomocy osobom bezrobotnym, bezdomnym, żyjącym w ubóstwie oraz osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków i ich rodzinom;

Działania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz turystyki i krajoznawstwa, a także wypoczynku m.in. przez:

- upowszechnianie masowych imprez sportowo-rekreacyjnych wśród mieszkańców gminy,
- organizowanie zawodów i turniejów sportowych,
- organizowanie rajdów, spływów, imprez sportowych, rekreacyjnych, turystycznych i krajoznawczych,
- organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży oraz tworzenie atrakcyjnej całorocznej oferty na spędzanie wolnego czasu,
- wspieranie działalności klubów sportowych,
- wspieranie aktywności szkół w prowadzeniu zajęć pozalekcyjnych,
- zapewnienie rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży przez wsparcie organizacji pozalekcyjnych zajęć sportowych przez wykwalifikowaną kadrę,
- organizowanie imprez rekreacyjnych i turystycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych;

Działania na rzecz podtrzymywania tradycji narodowej i lokalnej, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, a w szczególności:

- organizowanie imprez kulturalnych (wystaw, festiwali, konkursów, koncertów itp.),
- wspieranie inicjatyw, mających na celu wznowienie, upowszechnienie, popularyzację i promocję lokalnej twórczości i twórców,
- wspieranie inicjatyw mających na celu wzbogacenie oferty z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej mieszkańców gminy,
- wspieranie działalności w zakresie upowszechniania historii i tradycji gminy, walorów przyrodniczych i tożsamości kulturowej regionu,
- wspieranie inicjatyw mających na celu podtrzymywanie tradycji narodowej, obchodzenia rocznic ważnych dla Polaków wydarzeń historycznych oraz przekazywanie i rozpowszechnianie treści patriotycznych;

Działania na rzecz ochrony środowiska, ekologii, ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego w szczególności:

- budowanie świadomości i rozpowszechnianie wiedzy ekologicznej wśród mieszkańców gminy przez organizowanie konkursów, warsztatów, kampanii informacyjno-edukacyjnych oraz innych form promocji idei ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju,
- wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska w gminie,
- wspieranie działań na rzecz ochrony zwierząt i dziedzictwa przyrodniczego na terenie gminy,
- wspieranie działań związanych z edukacją ekologiczną szczególnie w zakresie gospodarki odpadami;

Działania na rzecz rozwoju i promocji gminy:

- wspieranie działań zmierzających do podtrzymania już istniejących relacji w skali regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej, przez współpracę z gminami sąsiednimi, gminami powiatu krakowskiego, w tym gminami członkowskimi LGD „Blisko Krakowa”, kontynuowanie współpracy z gminami partnerskimi: Neuvy i Costa di Rovigo, nawiązywanie nowych kontaktów,
- kształtowanie i podtrzymywanie pozytywnego wizerunku gminy przez promowanie produktów regionalnych, udział w imprezach, wydawnictwa informacyjne i promocyjne.

Działania na rzecz wspierania organizacji pozarządowych:

- organizowanie szkoleń dla przedstawicieli organizacji pozarządowych – w ramach posiadanych środków,
- wyznaczenie osoby z ramienia urzędu odpowiedzialnej za kontakty z przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz zapewnienie im wsparcia technicznego i informacyjnego,
- udostępnienie organizacjom pozarządowym strony internetowej gminy,
- prowadzenie banku danych o organizacjach pozarządowych działających na terenie gminy i na rzecz jej mieszkańców.

Za priorytet współpracy międzysektorowej (priorytetowe zadania publiczne) w 2015 roku uznano:

- **Zajęcia profilaktyczne o charakterze sportowym dla dzieci i młodzieży,**
- **Turniej Piłki Nożnej dla dzieci i młodzieży,**
- **Turniej Piłkarski o Puchar Wójta,**
- **Bieg przełajowy „Cała Polska biega”,**
- **„Lato na Wsi” – zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w czasie wakacji,**
- **Dożynki Gminne,**
- **Spływ kajakowy Wisłą Czernichów – Kraków,**
- **Święto Kiełbasy Lisieckiej.**

Współpraca będzie się odbywać poprzez:

- zlecanie organizacjom pozarządowym oraz innym podmiotom realizacji zadań publicznych (powierzenie lub wspieranie),
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych kierunków,
- konsultowanie aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji,
- promocję inicjatyw i przedsięwzięć podejmowanych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty (np. udostępnienie strony internetowej),
- współdziałanie w organizowaniu imprez i realizacji programów,
- udostępnianie na zasadzie odrębnych porozumień pomieszczeń, terenów, wyposażenia będących w posiadaniu gminy,
- współdziałanie w pozyskiwaniu środków z funduszy zewnętrznych, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej.

Program realizowany będzie poprzez ustalenie harmonogramu i przeprowadzenie otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych, zlecenie lub wspólne realizowanie zadań publicznych określonych w programie, wzajemne informowanie, organizowanie konsultacji i spotkań międzysektorowych, **wyznaczenie w urzędzie osoby odpowiedzialnej za koordynację działań podejmowanych w ramach realizacji programu.**

Na realizację Programu w 2015 roku przewidziano kwotę 150 000 złotych.

Zgodnie z zapisami Programu, dokonywana jest jego bieżąca (monitorowanie) oraz całościowa (ewaluacja) ocena.

Monitoring uwzględnia zgłaszanie przez zainteresowane strony do wójta pisemnych informacji i uwag dotyczących realizowanego Programu współpracy. Ocena ex-post polega na przedłożeniu Radzie Gminy Czernichów sprawozdania z realizacji Programu za rok 2015, uwzględniającego w szczególności:

- liczbę aktywnie działających na terenie gminy organizacji pozarządowych i innych podmiotów, w tym współpracujących z gminą nowych, z którymi rozpoczęta została współpraca;
- liczbę i rodzaje zadań realizowanych na podstawie otwartych konkursów ofert, a także w trybie innym niż otwarty konkurs ofert;
- liczbę zorganizowanych lub współorganizowanych przez urząd szkoleń i spotkań informacyjnych dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów oraz liczba uczestników,
- liczbę zorganizowanych wspólnie imprez i przedsięwzięć adresowanych do mieszkańców gminy oraz szacunkowa liczba uczestników,
- liczbę i tryb zrealizowanych konsultacji wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu, w podziale na źródła pochodzenia.

Załącznikiem do Programu współpracy jest Regulamin komisji konkursowych, określający tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert. Komisja, składająca się z pracowników samorządowych gminy oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy składają oświadczenia o bezstronności, bada i ocenia złożone oferty. Ocena dokonywana jest w dwóch etapach, obejmujących ocenę formalną oraz ocenę merytoryczną i finansową.

Przy tej drugiej komisja bierze pod uwagę w szczególności:

- merytoryczny poziom oferty i jego adekwatność do treści ogłoszenia o konkursie,
- warunki lokalowe lub terenowe niezbędne do realizacji zadania, pozostające w dyspozycji oferenta,
- zasoby kadrowe i kwalifikacje osób realizujących zadanie,
- zakres liczebny i wiekowy osób do których oferta jest skierowana,
- dotychczasowe dokonania i doświadczenie oferenta w realizacji zadań o takim samym lub podobnym charakterze,
- dotychczasowa współpraca oferenta z samorządem terytorialnym i innymi instytucjami,
- cena oferty i kalkulacja kosztów, w tym wkład własny oraz zapewnienie finansowania z innych źródeł.

Efektem prac komisji jest protokół, przedstawiający listę rankingową ofert wraz z propozycjami kwot dotacji. Ostateczną decyzję o wyborze oferty lub ofert i kwotach dotacji podejmuje wójt, a wyniki konkursu ofert ogłasza się w Biuletynie Informacji Publicznej, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy i na stronie internetowej gminy.

WSPÓŁPRACA GMINY LISZKI Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

We wstępie do Programu podkreślono, że samorząd gminy Liszki uznaje proces budowy społeczeństwa obywatelskiego za istotny czynnik rozwoju społecznego oraz element doskonalenia systemu zarządzania.

Program określa cele, zasady oraz formy współpracy gminy Liszki z organizacjami pozarządowymi, a także zakres przedmiotowy współpracy, priorytetowe zadania publiczne i zakładaną wysokość środków przeznaczonych na jego realizację. Program precyzuje również tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych powoływanych do opiniowania ofert w otwartym konkursie ofert.

Jako cel strategiczny współpracy międzysektorowej określono poprawę jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy, a także współdziałanie w zakresie kreowania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy Liszki.

Cele szczegółowe współpracy uwzględniają:

- **promowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie aktywności mieszkańców,**

- **lepsze poznawanie i diagnozowanie środowiska pozarządowego, działającego na terenie gminy,**
- **integracja podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego,**
- **otwarcie na innowacyjność oraz konkurencyjność,**
- **tworzenie warunków do wzmacniania istniejących organizacji pozarządowych, powstawania nowych organizacji i inicjatyw obywatelskich,**
- **zapewnienie efektywnego wykonywania zadań publicznych,**
- **wspieranie oraz powierzanie organizacjom zadań publicznych.**

Współpraca gminy z organizacjami opiera się na zasadach: **suwerenności, pomocniczości, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji, jawności oraz legalności.**

W ramach pozafinansowej współpracy międzysektorowej zakłada się:

- wzajemne informowanie się,
- tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i konsultacyjnym do wymiany doświadczeń i prezentacji osiągnięć,
- konsultowanie z organizacjami projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących podstawowej działalności statutowej tych organizacji,
- organizację akcji promującej ideę wpłat 1% podatku na rzecz organizacji publicznego działających na terenie gminy,
- udzielanie przez wójta honorowego patronatu działaniom lub programom prowadzonym przez organizacje pozarządowe,
- inicjowanie lub współorganizowanie szkoleń, spotkań, konferencji dla osób zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi z terenu gminy,
- udostępnianie obiektów gminy na preferencyjnych zasadach,
- promocję i informowanie mieszkańców gminy na stronie internetowej gminy, w czasopismach samorządowych i okazjonalnych biuletynach o działających na terenie gminy organizacjach pozarządowych,
- współpracę i udzielanie pomocy w zakresie pozyskiwania środków z innych źródeł niż budżet gminy,
- zawieranie umów o wykonanie inicjatywy lokalnej oraz umów partnerstwa.

Współpraca finansowa obejmuje wspieranie lub powierzanie wykonywania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie lub finansowanie jego realizacji, a także zakup usług od

organizacji. Zaznaczono też możliwość zlecenia realizacji zadania z pominięciem otwartego konkursu ofert, zgodnie z zapisami przedmiotowej ustawy.

Zdefiniowane zostały priorytetowe zadania w ramach współpracy na 2015 rok, do których należą:

Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturalnej, a w szczególności:

- organizacja uroczystości, wystaw, spotkań,
- organizacja wycieczek tematycznych,
- organizacja konkursów,
- wydawanie albumów, biuletynów, folderów, innych publikacji, opracowań multimedialnych;

Ochrona i promocja zdrowia i przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, a w szczególności promocja zdrowego stylu życia, poprzez szkolenia, wystawy, wydawnictwa, pogadanki, konkursy, festyny rodzinne, organizacja wycieczek, udział w imprezach kulturalno-oświatowych i rekreacyjno-sportowych;

Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez organizację imprez integracyjnych;

Wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym rozwój przedsiębiorczości w zakresie:

- organizacji wystaw i innych przedsięwzięć służących promocji rzemiosła i małych przedsiębiorstw, gospodarstw agroturystycznych,
- promocji nowych technologii w zakresie produkcji roślin i hodowli zwierząt, promocji przedsiębiorczości wśród młodzieży,
- organizacji szkoleń, konsultacji dla początkujących przedsiębiorców,
- organizacji szkoleń, konsultacji doradztwa zakresie źródeł i możliwości korzystania ze środków pomocowych;

Turystyka i krajoznawstwo, a w szczególności:

- promocja walorów turystycznych gminy Liszki (konkursy, wydawnictwa, multimedia, imprezy),
- wspieranie inicjatyw promujących aktywną turystykę i krajoznawstwo,
- promocja produktów lokalnych (kiełbasa Lisiecka, bułka-kukielka, wikliniarstwo);

Kultura i sztuka oraz ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, a w szczególności:

- organizacja wydarzeń kulturalnych, kreujących aktywność społeczną jej mieszkańców, w tym organizacja dożynek gminnych, święta wikliny, święta produktów lokalnych (kiełbasy) konkursów na poprawę estetyki gminy, sołectwa, gospodarstwa domowego,
- edukacja kulturalna dzieci i młodzieży zwłaszcza przez organizację konkursów, przeglądów artystycznych,
- promowanie różnych form edukacji nieformalnej,
- wspieranie i promowanie twórczości artystów profesjonalnych i amatorów mieszkających na terenie gminy (wystawy, albumy),
- rewitalizacja zasobów dziedzictwa narodowego,
- udział stowarzyszeń w przedsięwzięciach kulturalnych, przeglądach artystycznych, regionalnych o charakterze ponadgminnym, a w szczególności w Dniach Powiatu, Dożynkach Powiatowych, Dożynkach Wojewódzkich, Konkursach;

Budowa i rozwój społeczeństwa obywatelskiego, w tym:

- podejmowanie działań na rzecz wspierania sektora pozarządowego,
- promowanie wiedzy o samorządzie i samorządności wśród młodzieży;

Organizacja form pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób:

- organizacja przedsięwzięć związanych z Mikołajem, Dniem Dziecka, Dniem Seniora, Opłatkami, Wielkanocą,
- organizacja zbiórek publicznych,
- organizacja przedsięwzięć dla ludzi w wieku emerytalnym;

Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w zakresie:

- upowszechniania różnych dyscyplin sportu i form aktywności fizycznej, w tym również wśród osób niepełnosprawnych,
- interdyscyplinarnego szkolenia utalentowanych sportowo dzieci i młodzieży w ramach dywersyfikacji sportu,
- organizacji imprez sportowych w tym turniejów: Turniej piłkarski o Puchar Wójta, Halowy Turniej Piłkarski, Turniej szachowy, Turniej tenisa stołowego, turnieje innych dyscyplin sportowych,
- organizacja obozów, szkółek sportowych i innych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży zwłaszcza podczas wakacji podczas wakacji;

Promocja i organizacja wolontariatu.

Promowane są zadania, które mają znaczenie i zasięg ogólnogminny, skierowany do młodzieży i osób po 65 roku życia oraz zadania realizowane przy zaangażowaniu środków własnych, zewnętrznych wobec budżetu gminy, a zwłaszcza środków unijnych oraz wpłat i opłat adresatów.

W realizację Programu ma się włączać **Rada Sportu Gminy Liszki**, a także Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego w sytuacji jej powołania.

Za **bezpośrednią współpracę** z organizacjami odpowiadają komórki organizacyjne Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne gminy. **Polega ona w szczególności na:**

- przygotowaniu i prowadzeniu konkursów ofert dla organizacji na realizację zadań finansowanych ze środków budżetu Gminy,
- sporządzaniu sprawozdań z finansowej i pozafinansowej współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- podejmowaniu i prowadzeniu bieżącej współpracy z organizacjami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- udziale w spotkaniach i szkoleniach dotyczących współpracy.

Pracownik merytoryczny ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi przyjmuje wnioski dotyczące propozycji do programu na rok następny oraz przeprowadza jego konsultacje.

W ramach Programu nie została określona dokładna wysokość środków planowanych na realizację zadań. Informacja ta zdefiniowana jest w budżecie gminy Liszki na 2015 rok. Zaznaczono jednocześnie, że planowane środki na dotacje wynoszą nie mniej niż:

- **145 000 złotych na zadania priorytetowe, określone w Programie, w tym 24 000 złotych na realizację zadań z pominięciem otwartego konkursu ofert,**
- **275 000 złotych na zadania z zakresu sportu, kultury fizycznej i urządzeń sportowych w formie dotacji dla klubów sportowych.**

Jako mierniki efektywności realizacji Programu określono w szczególności:

- liczbę ogłoszonych otwartych konkursów ofert,
- liczbę ofert, które wpłynęły od organizacji,
- liczbę umów zawartych z organizacjami na realizację zadań publicznych,
- wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu gminy na realizację zadań publicznych przez organizacje,

- liczbę osób, które były adresatami (beneficjentami) działań publicznych realizowanych przez organizacje;
- liczbę wspólnych przedsięwzięć podejmowanych przez organizacje i gminę,
- stopień zgodności realizowanych przez organizacje zadań publicznych o priorytetach przyjętych w Programie.

Program określa tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert. Komisje, liczące od 5 do 10 członków, składają się z dwóch przedstawicieli organu wykonawczego jednostki oraz osób reprezentujących organizacje pozarządowe. Komisja ocenia i opiniuje nadesłane oferty, a opracowany przez nią protokół przedstawiany jest wójtowi, który podejmuje decyzję o udzieleniu dofinansowania. **Kryteria oceny ofert obejmują:**

- ocenę możliwości realizacji zadania publicznego przez organizację;
- kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego, w tym w odniesieniu do zakresu rzeczowego zadania,
- proponowaną jakość wykonania zadania i kwalifikacje osób, przy udziale których organizacja będzie realizować zadanie publiczne.
- udział środków finansowych własnych lub środków pochodzących z innych źródeł na realizację zadania publicznego.
- planowany przez organizację wkład rzeczowy, osobowy, w tym świadczenia wolontariuszy i praca społeczna członków.
- analizę i ocenę realizacji zleconych zadań publicznych wykonywanych w latach poprzednich przez organizację, przy uwzględnieniu rzetelności, terminowości oraz sposobu rozliczenia otrzymanych na ten cel środków.
- ocenę zgodność zakresu zadania z priorytetami określonymi w rozdziale.

WSPÓŁPRACA GMINY MOGILANY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Program określa cele, formy, zasady i priorytety współpracy międzysektorowej na terenie gminy Mogilany.

Celem głównym jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego, poprzez rozwój dialogu i partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi i podmiotami.

Cele szczegółowe uwzględniają:

- **umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie i lokalną wspólnotę,**
- **popularyzacja działalności organizacji pozarządowych i podmiotów,**
- **określenie zasad współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi,**
- **profesjonalizacja działalności organizacji pozarządowych i podmiotów,**
- **stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,**
- **integracja podmiotów realizujących zadania publiczne,**
- **uzgodnienie zasad monitoringu i sprawozdawczości z realizacji zadania publicznego.**

Współpraca odbywa się na zasadach: **pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności.**

Przedmiotem współpracy są zadania określone w Programie, a **odbywać się ona może w szczególności w formie:**

- **wspierania wykonania zadań publicznych,**
- **organizowania spotkań informacyjno-konsultacyjnych z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy,**
- **konsultacji z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych organów gminy, dotyczących działalności statutowej tych organizacji,**
- **zapewnienia organizacjom pozarządowym możliwości udziału w pracach organów stanowiących gminy w zakresie spraw związanych z realizacją zadań publicznych zbieżnych z celami statutowymi,**
- **udzielania informacji, pomocy i współpracy przy opracowywaniu projektów celem pozyskania środków z innych źródeł finansowych,**
- **pomocy w nawiązywaniu kontaktów międzysektorowych i międzyorganizacyjnych.**

Współpraca finansowa dotyczy powierzania lub wspierania wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie lub dofinansowanie ich realizacji.

Zgodnie z przedmiotową ustawą, możliwe jest zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert we właściwym trybie.

Współpraca pozafinansowa obejmuje:

- wymianę informacji o podejmowanych działaniach,
- tworzenie wspólnych (międzysektorowych) zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym,
- promocję inicjatyw i przedsięwzięć podejmowanych przez organizacje pozarządowe m.in. poprzez możliwość umieszczenia informacji na gminnej stronie internetowej,
- wspólną organizację imprez i realizacji programów,
- udostępnianie na zasadzie odrębnych porozumień pomieszczeń lub terenów będących w posiadaniu gminy,
- konsultowanie projektów aktów prawa miejscowego, przy czym zakres konsultacji będzie obejmował przyjmowanie opinii organizacji pozarządowych do projektów uchwał na etapie ich tworzenia,
- współdziałanie w pozyskiwaniu środków z funduszy zewnętrznych.

Wspierane będą zadania publiczne w następujących obszarach:

- **upowszechniania kultury fizycznej (w Programie zaznaczono, że dotacja w tym obszarze może być wykorzystana także na dofinansowanie zakupów inwestycyjnych, przy czym wyłącznie do kwoty 5 000 złotych)**
- **organizowania imprez sportowych i rekreacyjnych,**
- **integracji emerytów i rencistów,**
- **interwencji kryzysowej dla osób uwikłanych w przemoc domową i rodzin zagrożonych patologią,**
- **kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,**
- **organizacji dystrybucji żywności na rzecz najuboższych mieszkańców Gminy Mogilany,**
- **działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,**
- **promocji zdrowia.**

Za priorytetowe zadanie publiczne uznaje się: upowszechnianie kultury fizycznej.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu określono na około 200 000 złotych.

Program realizowany będzie poprzez przeprowadzenie otwartych konkursów ofert zgodnie z określonym harmonogramem, organizację wspólnych spotkań, a także informowanie o kierunkach podejmowanych działań.

Ocena realizacji programu, w zakresie sprawozdawczości z realizacji zadania, odbywa się zgodnie z zapisami ustawy. Wsparcie pozafinansowe

oceniane jest natomiast za pomocą ankiety wypełnianej przez wszystkich beneficjentów.

W Programie szczegółowo opisany został również tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert. Oceny ofert złożonych do otwartego konkursu ofert dokonuje, powołana przez wójta, komisja, będąca dla niego organem konsultacyjnym i opiniodawczym w zakresie udzielania dotacji oferentom. Ocena ofert odbywa się w oparciu o kryteria określone stosownym zarządzeniem wójta. Program ściśle charakteryzuje też sposób podejmowania decyzji przez komisję. Przykładowo, komisja podejmuje decyzje w drodze głosowania zwykłą większością głosów, a w przypadku równej ilości głosów, decydującym jest głos przewodniczącego, każdy członek komisji ma prawo zgłosić votum separatum od decyzji większości, podając jednocześnie jego uzasadnienie.

WSPÓŁPRACA GMINY SKAWINA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W preambule do Programu współpracy gminy Skawina z organizacjami pozarządowymi zaakcentowano fundamentalne znaczenie partnerstwa pomiędzy administracją publiczną a organizacjami i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz doskonalenia świadczenia usług i realizacji zadań publicznych. W szerszej perspektywie doprowadzić ma to do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Skawina.

Program współpracy określa w szczególności cele, zasady, zakres i formy współpracy, priorytetowe zadania publiczne, sposób ich realizacji oraz planowaną na ten cel wysokość środków, a także tryb powoływania oraz zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.

Jako cel główny programu określono poprawę jakości życia mieszkańców gminy poprzez budowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz rozwój dialogu i partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi, dzięki lepszemu rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmocnieniu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Cele szczegółowe programu to:

- **Profesjonalizacja i popularyzacja działalności podmiotów zaliczanych do III sektora,**
- **Rozwój dialogu i partnerstwa między organizacjami pozarządowymi a gminą przez współdziałanie ze Skawińską Radą Działalności Pożytku Publicznego,**
- **Integracja podmiotów realizujących zadania publiczne,**
- **Wsparcie organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych,**
- **Realizacja zadań wynikających ze „Strategii Rozwoju Gminy Skawina na lata 2014-2020”.**

Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności. Zasady te są zgodne z wymienionymi w przedmiotowej ustawie.

W Programie współpracy **określono obszary działania, w ramach których mogą być realizowane wspólne przedsięwzięcia organizacyjne i zadania publiczne** (w określonych przypadkach możliwe jest ogłoszenie przez burmistrza konkursów na realizację zadań publicznych, których nie uwzględniono w programie):

Obszar: „Przeciwdziałanie patologiom społecznym”:

- organizowanie i rozwijanie różnych form uczestnictwa osób uzależnionych i ich rodzin w życiu społeczności lokalnej,
- zajęcia pozaszkolne realizujące programy profilaktyczne w świetlicach środowiskowych dla dzieci i młodzieży,
- inicjatywy mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień,
- programy dla ofiar i sprawców przemocy;

Obszar: „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej”:

- organizacja zajęć pozalekcyjnych,
- upowszechnianie masowych imprez sportowo-rekreacyjnych wśród mieszkańców gminy,
- szkolenie dzieci i młodzieży w różnych dyscyplinach sportu,
- organizacja zawodów i turniejów sportowych, rajdów pieszych, wakacyjnych imprez sportowo-rekreacyjnych oraz innych imprez krajoznawczych,
- rehabilitacja osób niepełnosprawnych ruchowo,
- aktywizacja seniorów;

Obszar: „Wypoczynek dla dzieci i młodzieży” - organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych;

Obszar: „Podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej”:

- organizacja imprez kulturalnych,
- upowszechnianie, promocja i popularyzacja lokalnej twórczości i twórców,
- inicjatywy mające na celu wzbogacenie oferty z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej mieszkańców gminy – dzieci, młodzieży i dorosłych,
- działalność w zakresie upowszechniania historii i tradycji gminy,
- podtrzymywanie tradycji narodowej oraz przekazywanie i upowszechnianie treści patriotycznych;

Za priorytetowe zadanie publiczne uznano w 2015 roku „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej”.

Program uwzględnia finansowe i pozafinansowe formy współpracy. Wśród tych pierwszych wymienia:

- w trybie otwartego konkursu ofert - powierzanie lub wspieranie wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji lub dofinansowania na finansowanie ich realizacji,
- w trybie z pominięciem otwartego konkursu ofert - **w zakresie finansowania lub współfinansowania wkładu własnego organizacji pozarządowych w związku z realizacją zadań, które uzyskały dofinansowanie spoza budżetu gminy.**

W ramach współpracy pozafinansowej możliwe jest:

- informowanie, konsultowanie oraz promowanie działalności organizacji pozarządowych – m.in. poprzez wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań i współdziałanie w celu ich zintegrowania, prowadzenie zakładki dla organizacji pozarządowych w strukturze portalu internetowego gminy, organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli administracji i organizacji pozarządowych, promowanie działalności organizacji pozarządowych prowadzonej na rzecz gminy i mieszkańców (możliwość przygotowywania druków oraz publikacji elektronicznych lub okolicznościowych wydawnictwach promocyjnych), obejmowanie patronatem burmistrza przedsięwzięć realizowanych przez organizację, prowadzenie konsultacji społecznych, monitorowanie

zmian organizacyjno-prawnych, dotyczących funkcjonowania organizacji oraz upowszechnianie ich wśród środowiska pozarządowego, tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, współdziałanie w pozyskiwaniu środków z funduszy zewnętrznych,

- wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych poprzez inicjowanie lub współorganizowanie dedykowanych szkoleń, przedmiotowego doradztwa, udostępnianie gminnych zasobów lokalowych organizacjom na cele prowadzonej przez nie działalności statutowej (organizacje mogą ubiegać się o udostępnienie obiektu lub lokalu do użytkowania na zasadach określonych przez burmistrza), a także zawieranie porozumień z organizacjami pozarządowymi o wspólnej realizacji przedsięwzięć.

Program realizowany będzie poprzez przeprowadzenie otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w nim określonych (**harmonogram otwartych konkursów ofert jest załącznikiem do Programu**), **współpracę ze Skawińską Radą Działalności Pożytku Publicznego** oraz stały kontakt i wzajemne informowanie się o prowadzonych działaniach, przy zamierzeniu ich integracji.

Planowana wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu w 2015 roku wyznaczona została na 615 000 złotych.

W ramach oceny realizacji Programu współpracy uwzględniane są wyniki ankiety wypełnianej przez wszystkich beneficjentów wsparcia pozafinansowego, a także ilość Honorowych Patronatów Burmistrza udzielonych organizacjom pozarządowym, ilość i rodzaj zrealizowanych zadań publicznych, szkoleń oraz konsultacji. Sprawozdawczość odbywa się w trybie określonym w ustawie.

Określony został również tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych w otwartych konkursach ofert, przy uwzględnieniu zaangażowania Skawińskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, która m.in. może wskazać osoby reprezentujące w pracach komisji. Komisja odpowiada za przygotowanie podsumowania i formułowanie proponowanego stanowiska - listy ocenionych projektów z przypisaną im oceną punktową i propozycją przyznania dotacji. Ostatecznego wyboru najkorzystniejszych ofert wraz z decyzją o wysokości kwoty przyznanej dotacji dokonuje burmistrz lub osoba przez niego upoważniona. Funkcjonuje 30-dniowy termin wystąpienia z wnioskiem o uzasadnienie wyboru lub odrzucenia oferty. Wyniki

konkursu podaje się do publicznej wiadomości (informacja w Biuletynie Informacji Publicznej, na tablicy ogłoszeń urzędu oraz na stronie internetowej gminy).

Ogólne kryteria oceny ofert konkursowych, zasady realizacji zadań oraz warunki kontroli określone zostały w załączniku do programu – w Regulaminie Przyznawania Dotacji. Definiuje on m.in. proces oceny formalnej i merytorycznej. Ta druga ma być prowadzona na podstawie kryteriów wypracowanych w porozumieniu ze Skawińską Radą Działalności Pożytku Publicznego i organizacjami pozarządowymi. W regulaminie zaznaczono, że termin wykorzystania dotacji nie może być dłuższy niż do dnia 31 grudnia 2015 roku (**brak możliwości zawierania umów wieloletnich**). Zaakcentowano również możliwość przeprowadzenia kontroli merytorycznej realizacji zadania (sprawdzanie rzeczywistego przebiegu realizacji zadania i stopnia osiągnięcia celów zakładanych w zakresie dotowanego zadania) oraz formalno-rachunkowej (sprawdzanie dokumentów związanych z realizacją dotowanego zadania), zarówno w siedzibie organizacji, której zlecono realizację zadania publicznego, jak i w miejscu realizacji tegoż zadania. Kontrola winna być zakończona protokołem zawierającym wnioski i ewentualne zalecenia. W przypadku uchylania się przez organizację od realizacji zaleceń pokontrolnych, współpraca zostaje przerwana.

WSPÓŁPRACA GMINY ŚWIĄTNIKI GÓRNE Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Program określa cele, zasady i formy współpracy, przedmiot i zakres współpracy oraz wysokość zaangażowanych środków publicznych.

Cel główny zdefiniowany został jako kształtowanie współpracy z organizacjami za zasadzie partnerstwa, wspieranie aktywności lokalnej społeczności, poprawa jakości usług publicznych i integracji środowiska organizacji.

Celami szczegółowymi są:

- **kształtowanie postaw pro-sportowych wśród dzieci i młodzieży,**
- **budowanie oferty sportowo-rekreacyjnej i popularyzacja aktywnego stylu życia wśród mieszkańców,**
- **kształtowanie właściwych, społecznie akceptowanych postaw oraz zachowań dzieci i młodzieży,**
- **przeciwdziałanie patologiom społecznym,**

- **promowanie firm działających na terenie gminy jak również gminy Świątniki Górne,**
- **zwiększenie wymiany informacji pomiędzy przedsiębiorcami,**
- **przekazywanie przedsiębiorcom informacji na temat aktualnej sytuacji prawnej, aktualnych trendów marketingowych oraz możliwości pozyskania środków unijnych,**
- **promowanie wiedzy i zachowań proekologicznych wśród mieszkańców,**
- **podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.**

Zgodnie z założeniami ustawy, współpraca gminy z organizacjami ma się opierać na zasadach: **pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności i jawności, uczciwej konkurencji i wzajemnego poszanowania.**

Współpraca może przybierać formy finansowe i pozafinansowe.

Drugi rodzaj obejmuje wzajemną komunikację, w szczególności poprzez publikowanie informacji na stronie internetowej gminy i wydaniu „Kuriera Świątnickiego”, konsultowanie projektów aktów normatywnych rady dotyczących sfer współpracy, a także udostępnianie w miarę możliwości organizacjom bazy lokalowej i obiektów dla realizacji zadania.

Współpraca finansowa polega na zleceniu organizacjom realizacji zadań publicznych wraz z przekazaniem dotacji na ich sfinansowanie lub dofinansowanie. Organizacje mogą z własnej inicjatywy złożyć ofertę dotyczącą realizacji zadań publicznych. W sytuacji, gdy dane zadanie można realizować efektywniej, powierzenie może nastąpić w innym trybie niż udzielenie dotacji w drodze otwartego konkursu ofert, w szczególności poprzez zakup usług na zasadach i w trybie określonych w przepisach o zamówieniach publicznych. Wskazano również na opcję realizacji zadania w ramach inicjatywy lokalnej. Na wniosek organizacji, burmistrz ma możliwość zlecenia realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym w trybie małych dotacji (z pominięciem otwartego konkursu ofert).

Współpraca dotyczyć ma w szczególności:

- **wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,**
- **rozwoju współzawodnictwa sportowego,**
- **przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,**
- **działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy,**

- **promowanie firm działających na terenie gminy,**
- **zwiększenie wymiany informacji pomiędzy przedsiębiorcami,**
- **przekazywanie przedsiębiorcom informacji na temat aktualnej sytuacji prawnej, aktualnych trendów marketingowych oraz możliwości pozyskania środków unijnych,**
- **ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,**
- **promowanie wiedzy i zachowań proekologicznych wśród mieszkańców,**
- **podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.**

Wysokość środków planowanych na realizację programu określono na kwotę 183 000 złotych. Zdefiniowane zostały ponadto zakresy dysponowania środkami:

- na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej przewidziano – 146 000 złotych,
- na wspieranie i upowszechniania kultury fizycznej – tryb „małych grantów” – 4 000 złotych,
- na przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym – 10 000 złotych,
- na działalności wspomagające rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy – 6 000 złotych,
- na działania z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego – 4 000 złotych,
- na podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej – 5 000 złotych,
- na upowszechnianie i ochronę wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji – 8 000 złotych,

W Programie wskazano, że oceny ofert na realizację zadań publicznych będzie dokonywać komisja powołana przez Burmistrza Miasta i Gminy, skupiająca pracowników urzędu oraz organizacji pozarządowych.

WNIOSKI ANALIZY PORÓWNAWCZEJ ZASAD I MECHANIZMÓW PROWADZANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZYSEKTOROWEJ W GMINACH TWORZĄCYCH OBSZAR FUNKCJONALNY

- Zgodnie z przepisami Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, **każda z gmin tworzących obszar funkcjonalny posiada roczny Program współpracy**, określający zasady polityki realizowanej przez samorząd wobec sektora pozarządowego. **Gminy mogą przyjmować (nieobligatoryjnie) programy wieloletnie, jednak podobny dokument nie funkcjonuje na terenie żadnej z 5 gmin.** Trzeba jednak zaznaczyć, że w gminie Skawina prowadzone są obecnie prace związane z przygotowaniem wieloletniego programu współpracy gminy z organizacjami i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
- **We wszystkich 5 gminach współpraca opiera się na zasadach: suwerenności, pomocniczości, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.** Ponadto, w gminie Liszki wskazano na zasadę legalności, która podkreśla, że wszelkie działania organów gminy Liszki oraz podmiotów Programu odbywają się w granicach i na podstawie przepisów prawa. W gminie Mogilany podkreślono natomiast zasadę wzajemnego poszanowania stron współpracy.
- Analiza głównych celów poszczególnych programów współpracy wskazuje, że **nadrzędnym założeniem gmin jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego, bazującego na partnerskim współdziałaniu administracji i organizacji publicznych, oraz podniesienie jakości życia mieszkańców.**
- **Cele szczegółowe poszczególnych programów współpracy koncentrują się wokół zagadnień: integracji i zwiększenia spójności społecznej, profesjonalizacji organizacji pozarządowych, promocji ich działań oraz integracji wewnątrzsektorowej.** W przypadku gminy Skawina podkreślona została realizacja kierunków interwencji wynikających ze "Strategii Rozwoju Gminy Skawina na lata 2014-2020". W przypadku gminy Czernichów zwrócono uwagę na współdziałanie organizacji pozarządowych i innych podmiotów w ramach LGD „Blisko Krakowa” (budowanie partnerskich relacji, podjęcie współpracy międzyorganizacyjnej). W ramach celów programu współpracy międzysektorowej na terenie gminy Liszki wskazano ponadto na rozwój innowacyjności i konkurencyjności (wielu badaczy i praktyków dowodzi, że innowacyjne usługi publiczne są właśnie

wynikiem współpracy administracji i sektora pozarządowego). Nieco inaczej zostały zdefiniowane cele w ramach programu współpracy gminy Świątniki Górne z organizacjami pozarządowymi. Akcent położony został na rozwój rekreacji i sportu, promocję aktywnego stylu życia, przeciwdziałanie patologiom, promocję lokalnych firm i rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców, a także rozwój świadomości ekologicznej oraz ochronę i promocję dziedzictwa kulturowego. Współpraca międzysektorowa ma być jedynie narzędziem osiągnięcia tych celów.

- **Priorytetowe zadania publiczne we wszystkich 5 gminach, określone na 2015 rok, dotyczą w szczególności upowszechniania kultury fizycznej i sportu.**
- **Współpraca gmin z organizacjami odbywa się w formach, określonych w przedmiotowej ustawie,** i obejmuje: zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności, prowadzenie konsultacji - w szczególności projektów określonych aktów normatywnych, wzajemne promowanie się, współdziałanie celem pozyskiwania środków zewnętrznych, a także udostępnianie organizacjom lokali na cele prowadzonej przez nie działalności statutowej.
- **Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych odbywa się w oparciu o umowy krótkoterminowe.** Ważnym w kontekście długofalowego planowania rozwoju, zarówno przez organizacje pozarządowe, jak i organy administracji publicznej, jest wdrożenie rozwiązań dotyczących powierzania i wspierania realizacji zadań publicznych w oparciu o umowy wieloletnie (np. na trzy lata).
- JST mają możliwość powoływania rad działalności pożytku publicznego, będących ciałem doradczym, skupiającym przedstawicieli sektora publicznego i pozarządowego, którego rolą jest m.in. konsultowanie, opiniowanie dokumentów ważnych z punktu widzenia danej społeczności (np. strategii, a także projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery pożytku publicznego, w tym programów współpracy), czy animowanie współpracy, udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów pomiędzy organizacjami a administracją publiczną. Analiza sytuacji 5 podkrakowskich gmin wskazuje, że Rada Działalności Pożytku Publicznego funkcjonuje jedynie w gminie Skawina. **Skawińska Rada Działalności Pożytku Publicznego** została

powołana Zarządzeniem nr 209/2013 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 2 grudnia 2013 roku (ostatnia modyfikacja składu osobowego określona została Zarządzeniem nr 101/2015 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 20 kwietnia 2015 roku). **W gminie Liszki funkcjonuje natomiast Rada Sportu Gminy Liszki**, powołana Zarządzeniem nr SA.0151-145/2010 Wójta Gminy Liszki z dnia 31 grudnia 2010 roku. Do jej zadań należy m.in. opiniowanie zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu (np. strategii rozwoju gminy Liszki w zakresie kultury fizycznej i sportu, projektu budżetu gminy Liszki w części dotyczącej kultury fizycznej i sportu, a także wszelkich projektów uchwał dotyczących rozwoju kultury fizycznej i sportu), diagnozowanie potrzeb z zakresu kultury fizycznej i sportu w społeczności lokalnej oraz prowadzenie działań w celu ich zaspokajania, upowszechnianie kultury fizycznej, w tym poprzez współpracę ze szkołami na terenie gminy.

- **Środki planowane na realizację programów w 2015 roku we wszystkich 5 gminach wynoszą łącznie ponad 1,5 mln złotych.** Warto wspomnieć, że umowa na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015 dla obszaru 4 gmin: Czernichów, Mogilany, Skawina i Świątniki Górne, dzięki której możliwe było wsparcie m.in. organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych, opiewała na kwotę około 6 milionów złotych (kwota ta obejmuje również wsparcie dla gmin, jak i lokalnych przedsiębiorców; w trakcie realizacji LSR organizacje pozarządowe otrzymały wsparcie w kwocie 957 416,23 zł; pozwoliło to na zrealizowanie 50 przedsięwzięć w ramach działania Małe Projekty). Wskazuje to skalę wsparcia finansowego, przekazywanego sektorowi pozarządowemu na terenie obszaru funkcjonalnego.

Tabela 1 Zestawienie najważniejszych założeń programów współpracy administracji i organizacji pozarządowych na terenie 5 gmin, tworzących obszar funkcjonalny.

	Gmina Czernichów	Gmina Liszki	Gmina Mogilany	Gmina Skawina	Gmina Świątniki Górne
Cel główny	Kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym oraz budowanie partnerstwa między gminą a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, służącego rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców a ponadto wzmacnianie roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.	Poprawa jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy poprzez stwarzanie im możliwości i warunków do uczestnictwa w życiu publicznym, a także współpraca sektora pozarządowego i społeczności lokalnych w kreowaniu i realizacji Strategii Rozwoju Gminy Liszki.	Kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego, poprzez rozwój dialogu i partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi i podmiotami.	Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez budowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz rozwój dialogu i partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi, dzięki lepszemu rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianiu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.	Kształtowanie współpracy z organizacjami za zasadzie partnerstwa, wspieranie aktywności lokalnej społeczności, poprawa jakości usług publicznych i integracji środowiska organizacji.
Obszary współpracy	Działania w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania patologiom społecznym Działania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz turystyki i krajoznawstwa, a także wypoczynku Działania na rzecz podtrzymywania tradycji narodowej i lokalnej, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej Działania na rzecz ochrony środowiska, ekologii,	Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturalnej Ochrona i promocja zdrowia i przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych Wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym rozwój przedsiębiorczości Turystyka i krajoznawstwo Kultura i sztuka oraz ochrona dóbr kultury i dziedzictwa	Upowszechnianie kultury fizycznej Organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych Integracja emerytów i rencistów Interwencja kryzysowa dla osób uwikłanych w przemoc domową i rodzin zagrożonych patologią Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji Organizacja dystrybucji żywności	Przeciwdziałanie patologiom społecznym Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej Wypoczynek dla dzieci i młodzieży Podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, Rozwój współzawodnictwa sportowego Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy Promowanie firm działających na terenie gminy Zwiększanie wymiany

	ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego Działania na rzecz rozwoju i promocji gminy Działania na rzecz wspierania organizacji pozarządowych:	narodowego Budowa i rozwój społeczeństwa obywatelskiego Organizacja form pomocy społecznej Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu Promocja i organizacja wolontariatu	na rzecz najuboższych mieszkańców Gminy Mogilany Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych Promocja zdrowia		informacji pomiędzy przedsiębiorcami Przekazywanie przedsiębiorcom informacji na temat aktualnej sytuacji prawnej, aktualnych trendów marketingowych oraz możliwości pozyskania środków unijnych, Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego Promowanie wiedzy i zachowań proekologicznych wśród mieszkańców Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej
Priorytety współpracy	Zajęcia profilaktyczne o charakterze sportowym dla dzieci i młodzieży Turniej Piłki Nożnej dla dzieci i młodzieży Turniej Piłkarski o Puchar Wójta, Bieg przełajowy „Cała Polska biega” „Lato na Wsi” – zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w czasie wakacji Dożynki Gminne Spływ kajakowy Wisłą Czernichów – Kraków Święto Kiełbasy Lisieckiej	Promowane są zadania, które mają znaczenie i zasięg ogólnogminny, skierowany do młodzieży i osób po 65 roku życia oraz zadania realizowane przy zaangażowaniu środków własnych, zewnętrznych wobec budżetu gminy, a środków unijnych oraz wpłat i opłat adresatów	Upowszechnianie kultury fizycznej	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	
Wysokość zaplanowanych środków publicznych	150 000 złotych.	Nie określono dokładnie. Planowane środki na dotacje wynoszą nie mniej niż: 145 000 złotych na zadania priorytetowe 275 000 złotych na zadania z zakresu sportu, kultury fizycznej i urzędzeń sportowych w formie dotacji dla klubów sportowych	Okolo 200 000 złotych	615 000 złotych	183 000 złotych (zdefiniowano zakresy dysponowania środkami)

Możliwe i rekomendowane formy oraz zakres współpracy - instrumentarium

Polskie prawodawstwo przewiduje współpracę międzysektorową w ramach określonych reguł i zasad, z wykorzystaniem proponowanych w nim narzędzi, co ma gwarantować możliwie maksymalną obiektywność, równość i transparentność działań. Najważniejszym dokumentem normującym tę współpracę jest Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Proponowanych instrumentów współpracy jest wiele, jednak są one stosowane z różną intensywnością. Wybór konkretnych narzędzi współdziałania musi uwzględniać ich optymalne dopasowanie w zależności od cech swoistych danego terytorium.

Wśród narzędzi finansowej współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi wyróżnić można m.in.:

- **powierzenie i wspieranie realizacji zadań publicznych**

Zlecenie realizacji zadań publicznych może mieć 2 formy: powierzenia wykonywania zadań z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji lub wspierania wykonywania zadań z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji. W pierwszym przypadku przyjmuje się, że administracja deklaruje sfinansowanie całości kosztów, oczekując od organizacji przejęcia na siebie całości obowiązków wynikających z realizacji zadania (dotyczy to zwłaszcza zadań obowiązkowych administracji), a w drugim, że administracja ma prawo wymagać wkład własny ze strony organizacji (przy czym może on być wkładem niefinansowym). Wspieranie oraz powierzenie odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.

Dotychczasowa współpraca międzysektorowa na terenie obszaru funkcjonalnego polegała przede wszystkim na zleceniu realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym (zarówno w formie powierzenia, jak i wspierania realizacji zadań publicznych, przy czym druga opcja dominuje). Procesy te należy ocenić stosunkowo dobrze. Rekomendowanym jest jednak systematyczne zwiększanie środków przeznaczanych na tę współpracę (potrzeba zwiększenia środków budżetowych na dotacje była wielokrotnie zgłaszana przez przedstawicieli trzeciego sektora).

- **umowy wieloletnie**

Przepisy przedmiotowej ustawy dopuszczają zawieranie umów o realizację zadania publicznego zarówno na okres nieprzekraczający jednego roku budżetowego, jak i umów wieloletnich. Umowy wieloletnie, np. na okres trzech lat, pozwalają na strategiczne planowanie rozwoju i realizacji zadań, zarówno przez sektor publiczny, jak i pozarządowy. Mieszkańcy zyskują zaś ciągłość dostępu do usług publicznych wysokiej jakości.

Taki rodzaj długofalowej współpracy wymaga wzajemnego zaufania, a także wiedzy, kompetencji i zdolności organizacyjnych obu stron współpracy (większych niż w przypadku umów jednorocznych). W kontekście obowiązków, współpraca w oparciu o umowy wieloletnie dla administracji oznacza przede wszystkim konieczność planowania wydatków w perspektywie dłuższej niż rok oraz zabezpieczenia odpowiednich środków w budżetach. Z kolei organizacja jest zobowiązana m.in. do składania sprawozdań cząstkowych, nie rzadziej niż raz do roku na zakończenie roku budżetowego. Trzeba dodać, że część dotacji przewidziana do wydatkowania w danym roku kalendarzowym podlega zwrotowi, jeśli nie zostanie w danym roku wydatkowana.

Współpraca międzysektorowa na terenie obszaru funkcjonalnego prowadzona jest w oparciu o umowy krótkookresowe. Rozwiązanie to jest niedoskonałe – m.in. w wyniku trybu jednorocznego kilka miesięcy w roku (styczeń, luty, część grudnia i marca) jest w praktyce wyłączonych z kwalifikowalności, co powoduje znaczne utrudnienia w możliwości realizacji szeregu zadań, np. organizacji imprez sportowo–rekreacyjnych w sportach zimowych. Zestawienie korzyści i kosztów wskazuje na konieczność implementacji rozwiązań umożliwiających prowadzenie współpracy w oparciu o umowy wieloletnie (np. na trzy lata). Założenie to znalazło odzwierciedlenie w ramach Zintegrowanego Programu Aktywizacji i Partycypacji Społecznej na terenie obszaru funkcjonalnego (cel strategiczny II: Sprawne i efektywne mechanizmy partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne, cel operacyjny II.1. Wspieranie mechanizmów współpracy instytucji publicznych z obywatelami).

- **tryb pozakonkursowy**

Organizacje pozarządowe mogą złożyć z własnej inicjatywy wniosek o realizację zadania publicznego (w trybie pozakonkursowym, nie w odpowiedzi na ogłoszony otwarty konkurs ofert). Wniosek składany przez organizację z własnej inicjatywy musi spełniać warunki określone

w przedmiotowej ustawie. Tryb pozakonkursowy jest przeznaczony dla małych inicjatyw. Oferta powinna dotyczyć realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym, którego wysokość dofinansowania lub finansowania nie przekracza kwoty 10 000 złotych, a okres realizacji wynosi maksymalnie 90 dni. Ten tryb możliwy jest m.in. w przypadku organizowania akcji i wydarzeń kulturalno-rozrywkowych czy świątecznych, różnego rodzaju konkursów, a także organizowania wypoczynku letniego lub zimowego. Przepisy ustawy stanowią przy tym, że łączna kwota środków finansowych przekazanych tej samej organizacji w danym roku kalendarzowym nie może przekroczyć 20 000 złotych, a jednocześnie wysokość tych środków nie może przekroczyć 20% dotacji planowanych w roku budżetowym na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.

- **pożyczki, gwarancje, poręczenia**

JST mogą, na określonych zasadach, udzielać organizacjom pozarządowym pożyczek, gwarancji i poręczeń na realizację zadań w sferze pożytku publicznego. Wymienione formy wsparcia organizacji pozarządowych mają charakter cywilnoprawny i są przede wszystkim regulowane przepisami kodeksu cywilnego, ale również w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawie o samorządzie gminnym i ustawie o finansach publicznych. Taka forma wsparcia wykorzystywana jest m.in. w sytuacji problemów organizacji pozarządowych z zabezpieczeniem wkładu własnego projektu. W praktyce procent pożyczki jest bardzo niski, jak również zdarzają się przypadki ich umarzania.

Realizacja zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w trybie „małych dotacji”/„małych grantów”, jak również udzielanie pożyczek, gwarancji, poręczeń ma miejsce na terenie obszaru funkcjonalnego, jednak potencjał tych form współpracy wydaje się nadal słabo wykorzystany. W kontekście zdiagnozowanych potrzeb i oczekiwań przedstawicieli organizacji pozarządowych, upowszechnienie tych mechanizmów ułatwiłoby organizacjom realizację zadań finansowanych ze środków pozagminnych.

- **budżet partycypacyjny**

Budżet partycypacyjny gwarantuje mieszkańcom możliwość decydowania o przeznaczeniu całości lub części środków publicznych, zwiększa przejrzystość rządzenia/zarządzania publicznego, a jednocześnie stanowi znakomity instrument edukacji obywatelskiej, a także kształtowania więzi i spójności społecznej. Mieszkańcy angażują się w proces zarządzania

sprawami lokalnymi przede wszystkim poprzez zgłaszanie propozycji projektów i/lub ich opiniowanie. Administracja odpowiada zaś w szczególności za zorganizowanie procesu, analizę organizacyjno-finansową działań, zabezpieczenie środków i wykonanie zadania.

- **regranting**

Regranting, jako jedno z narzędzi finansowej współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi, bazuje na mechanizmie, w ramach którego środki otrzymane w formie dotacji (grantu) przez jeden podmiot są (również w formie grantów) przekazywane innym podmiotom, w sposób zapewniający jawność i uczciwą konkurencję. Regarnating pozostaje jednak rzadko stosowaną formą współpracy, ponieważ wymaga obecności na danym terenie silnej organizacji pozarządowej, która po podpisaniu umowy staje się operatorem środków finansowych, które rozdziela (w oparciu o system konkursowy) innym organizacjom. Warto zaznaczyć, że regranting oznacza korzyść dla administracji w postaci przeniesienia na organizację „parasolową” kompetencji formalnych i administracyjnych, związanych z ogłaszaniem konkursów, kontrolowaniem ich przebiegu oraz rozliczania merytorycznego i finansowego, dla samej organizacji możliwość stabilizacji finansowej i organizacyjnej, a dla pozostałych organizacji pozarządowych lepszy, bardziej adekwatny do potrzeb system dystrybucji środków publicznych.

Wdrożenie w poszczególnych gminach, tworzących obszar funkcjonalny, budżetów partycypacyjnych, jak również wsparcie i promocja dla wprowadzenia systemu regrantingu, stanowią kierunki interwencji Zintegrowanego Programu Aktywizacji i Partycypacji Społecznej na terenie obszaru funkcjonalnego (cel strategiczny II: Sprawne i efektywne mechanizmy partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne, cel operacyjny II.1. Wspieranie mechanizmów współpracy instytucji publicznych z obywatelami). Ich wdrożenie zależało będzie jednak w dużej mierze od aktywności i zaangażowania strony obywatelskiej.

Wśród narzędzi pozafinansowej współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi wyróżnić można m.in.:

- **inicjatywa lokalna**

Inicjatywa lokalna wymaga zaangażowania i aktywności mieszkańców, którzy samodzielnie, bądź za pośrednictwem organizacji pozarządowych,

mogą złożyć wniosek o realizację zadania publicznego do JST, na terenie której mają miejsce zamieszkania lub siedzibę, w zakresie określonym przepisami ustawy. Wniosek dotyczyć może remontu dróg, chodników, placów zabaw, parków czy innych przestrzeni publicznych, ale także działań edukacyjnych, kulturalnych, sportowych czy nakierowanych na ochronę przyrody lub ochronę porządku i bezpieczeństwa publicznego. Inicjatywa daje mieszkańcom i administracji możliwość wspólnego podejmowania działań na rzecz swojego najbliższego otoczenia, dzielenia się zadaniami i zobowiązaniami. Trzeba zaznaczyć, że JST gwarantuje jedynie wsparcie merytoryczne i rzeczowe (np. pomoc w przygotowaniu potrzebnej dokumentacji) oraz bezpośrednio finansowanie zadania publicznego (np. zakup materiałów niezbędnych do wykonania zadania), ale nie przekazuje mieszkańcom bezpośrednio pieniędzy. Aby mieszkańcy na danym terenie mogli skorzystać z tej formy współpracy, samorząd powinien podjąć uchwałę, która mówi na jakich zasadach jest to możliwe.

Obecnie w sejmie toczą się prace związane ze zmianą przepisów dotyczących inicjatywy lokalnej, które mają sprawić, że ta forma współpracy stanie się łatwiejsza i skuteczniejsza. Proponowane jest poszerzenie możliwości stosowania inicjatywy lokalnej, np. wykorzystanie jej w przypadkach budowy, rozbudowy lub remontu budynków oraz obiektów małej architektury, niekoniecznie stanowiących własność JST (np. należących do wspólnot mieszkaniowych). Dyskutowane jest również wdrożenie rozwiązań umożliwiających udzielenie dotacji na podstawie umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej - grupa mieszkańców, zgłaszająca wniosek o realizację inicjatywy lokalnej, mogłaby tym samym otrzymać od samorządu pieniądze na realizację swego projektu (przy założeniu, że wartość zadeklarowanego wkładu nie może być mniejsza niż połowa środków niezbędnych do realizacji, a dotacja udzielana przez samorząd nie może przekroczyć równowartości 100 tys. euro; 100 tys. euro miałyby być jednocześnie maksymalną łączną kwotą środków finansowych przekazanych danemu podmiotowi na realizację inicjatyw lokalnych w danej JST w jednym roku kalendarzowym).

- **niezadaniowe formy współpracy międzysektorowej, określone w przedmiotowej ustawie**

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wskazuje w szczególności następujące formy współdziałania:

- **wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności** – informacja i dialog stanowią podstawę każdego procesu współdziałania. Przepisy ustawy zobowiązują zarówno administrację, jak i organizacje pozarządowe do utrzymywania wzajemnych

kontaktów oraz wymiany informacji. Sposób wzajemnego informowania się powinien być dostosowany do lokalnych potrzeb i uwarunkowań. **Komunikacja międzysektorowa na terenie obszaru funkcjonalnego wykorzystuje najczęściej formy tradycyjne (oficjalna korespondencja pisemna) i elektroniczne – kontakt e-mailowy oraz poprzez strony internetowe. Postulowanym rozwiązaniem jest utworzenie, dedykowanego konsultacjom i dialogowi międzysektorowemu, portalu internetowego, wspólnego wszystkim gminom tworzącym obszar funkcjonalny. Elementem systemu wymiany informacji mogą być również rady działalności pożytku publicznego. Na dzień dzisiejszy taki podmiot funkcjonuje jedynie na terenie gminy Skawina.**

- **konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących ich działalności statutowej** – podstawowym aktem prawa lokalnego, który powinien zostać przygotowany we współpracy z organizacjami pozarządowymi, jest roczny program współpracy. Przedmiotowa ustawa obliguje samorząd do przygotowanie tego dokumentu w porozumieniu z lokalnymi organizacjami pozarządowymi oraz daje możliwość (fakultatywnie) uchwalania programów wieloletnich. Programy współpracy mają na celu usystematyzowanie i pogłębienie relacji międzysektorowych. **Na terenie obszaru funkcjonalnego opracowywane i realizowane są jedynie krótkookresowe dokumenty dotyczące współpracy administracji i organizacji pozarządowych. W ramach projektu „Razem Blisko Krakowa” opracowany został Zintegrowany Program Aktywizacji i Partycypacji Społecznej na terenie obszaru funkcjonalnego, który jest szansą na wprowadzanie nowej jakości w ramach współpracy międzysektorowej. Potrzeba oparcia wzajemnych relacji na bardziej stabilnych i długotrwałych podstawach jest jednak nadal obecna. Rekomendowanym rozwiązaniem jest przygotowanie i wdrożenie w poszczególnych gminach wieloletnich programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.**
- **konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, z radami działalności pożytku publicznego**, jeśli takowe zostały powołane do istnienia na danym terenie,
- **tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli sektora publicznego**

i pozarządowego – jako bardziej usystematyzowany i zinstytucjonalizowany sposób współpracy międzysektorowej. Szczególnym rodzajem takiego zespołu są rady działalności pożytku publicznego, które mają charakter konsultacyjny i opiniodawczy. Innymi ciałami o podobnym charakterze są komisje konkursowe do opiniowania ofert w otwartych konkursach, tworzone przez przedstawicieli administracji i sektora pozarządowego, których powołanie jest obligatoryjne. **Przykładem zespołu doradczo-konsultacyjnego na poziomie samorządu lokalnego mogą być również grupy robocze powoływane w celu opracowania strategii rozwoju lub innych dokumentów planistycznych o charakterze strategicznym. Podobne zespoły funkcjonowały na terenie gmin tworzących obszar funkcjonalny w momencie opracowywania Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego, zintegrowanych strategii branżowych oraz strategii rozwoju gmin. Pozytywne doświadczenia wskazują, że taka forma współdziałania mogłaby być rozwijana. Jak zaznaczono w Zintegrowanym Programie Aktywizacji i Partycypacji Społecznej na terenie obszaru funkcjonalnego, należy zastanowić się nad powołaniem Rady Działalności Pożytku Publicznego Obszaru Funkcjonalnego „Blisko Krakowa”, co będzie się wiązać z koniecznością podjęcia szerszej współpracy pomiędzy samorządami i partnerami społecznymi z tego terenu oraz wyznaczeniem nowych procedur działania. Rada mogłaby zostać włączona m.in. w system zarządzania realizacją wspomnianego Programu.**

- **wspieranie rozwoju instytucjonalnego, profesjonalizacji i integracji sektorowej organizacji pozarządowych oraz innych inicjatyw obywatelskich**

Skutecznym, efektywnym i użytecznym sposobem wpływania obywateli na życie publiczne jest ich zaangażowanie w ramach zorganizowanych form aktywności. Wynika z tego konieczność zagwarantowania wsparcia merytorycznego (doradztwo, szkolenia, warsztaty, kursy, itp.), organizacyjnego, finansowego i prawno-księgowego dla organizacji pozarządowych. Wśród możliwych form współpracy wspomnieć należy:

- nieodpłatne udostępnianie infrastruktury komunalnej, wykorzystanie potencjału fizycznego i ludzkiego lokalnych instytucji publicznych, takich jak np. biblioteki, szkoły, ośrodki kultury czy obiekty rekreacyjno-sportowe, na potrzeby organizacji pozarządowych,

- o upowszechnianie informacji o istnieniu innych niż budżet gminy źródeł finansowania, wraz z doradztwem i udzielaniem organizacjom pomocy merytorycznej w przygotowaniu projektów i pisaniu wniosków, w tym opiniowanie pomysłów i wniosków oraz udzielanie rekomendacji (np. prowadzenie punktów poradnictwa/ośrodków wsparcia dla organizacji pozarządowych),
- o wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego,
- o organizacja wspólnych spotkań, konferencji i seminariów, a także innego rodzaju wydarzeń,
- o prowadzenie bazy danych o organizacjach pozarządowych (np. Mapa organizacji pozarządowych), aktywnie działających na danym terenie, udostępnianie jej np. na stronach internetowych oraz promowanie,
- o inicjowanie lub organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje i poziom wiedzy przedstawicieli sektora publicznego i pozarządowego, a także upowszechnianie informacji odnośnie dostępnej na rynku oferty w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem bezpłatnych form wsparcia,
- o udzielanie bezpłatnych porad dla organizacji pozarządowych,
- o popularyzacja działalności organizacji pozarządowych na stronach internetowych administracji,
- o pomoc organizacjom w nawiązywaniu współpracy z innymi podmiotami, np. z innymi organizacjami pozarządowymi, z mediami, pomoc w nawiązywaniu współpracy międzynarodowej, itd.

Potrzeba zapewnienia wsparcia merytorycznego, organizacyjnego, finansowego i prawno-księgowego dla organizacji pozarządowych oraz innych form inicjatyw społecznych podkreślona została zarówno w ramach Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Blisko Krakowa”, jak i w Zintegrowanym Programie Aktywizacji i Partycypacji Społecznej. Pierwsze działania w zakresie zagwarantowania takiego wsparcia podjęte zostały na terenie gminy Skawina, gdzie stopniowo wdrażana jest koncepcja kompleksowego wsparcia dla organizacji pozarządowych, obejmująca doradztwo (dyżury konsultacyjne w zakresie pisania wniosków aplikacyjnych do różnych źródeł finansowania oraz weryfikowania pomysłów projektowych), informację (spotkania poświęcone omawianiu zasad aplikowania w konkretnych konkursach dotacyjnych) oraz bezpośrednią pomoc w wypełnianiu wniosków aplikacyjnych.

Koszty możliwe do finansowania ze środków publicznych

Cechą charakterystyczną sektora pozarządowego w Polsce jest jego słabość finansowa, mały odsetek organizacji pozarządowych, które prowadzą działalność gospodarczą, niewielka dywersyfikacja źródeł ich finansowania, niskie kompetencje organizacji w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych, szczególnie pozagminnych. Problem ten jest również obecny na terenie obszaru funkcjonalnego.

Ponadto, organizacje działające na tym terenie, opierają się przede wszystkim na pracy społecznej ich członków. Osoby te realizują swoją działalność zawodową w ramach innych sektorów, a ich zaangażowanie możliwe jest tylko po spełnieniu obowiązków w pracy. Wiąże się z tym mała ilość osób - członków i wolontariuszy, którzy aktywnie angażują się w działania organizacji (mimo stosunkowo dużej liczby członków rejestrowych).

W odniesieniu do powyższych, postulatem, który niejednokrotnie zgłaszany był przez przedstawicieli organizacji pozarządowych z terenu obszaru funkcjonalnego, było szersze wykorzystanie możliwości finansowania kosztów administracyjnych (np. biuro, telefon, księgowość) ze środków publicznych, m.in. poprzez wprowadzenie stosownych zapisów do regulaminów otwartych konkursów ofert.

Generalnie, administracja może finansować wszystkie koszty, które są związane bezpośrednio lub pośrednio z realizacją zadania publicznego. Obowiązują ją jednak przy tym określone ograniczenia, np. zakaz finansowania działalności politycznej, religijnej czy działalności gospodarczej organizacji (aktywności te wykraczają poza zadania publiczne i nie ma możliwości wspierania ich z dotacji). Administracja nie może także przekazywać środków na realizację statutowych obowiązków organizacji, które nie mają związku z realizacją zadań publicznych, takich jak: zebrania członków, posiedzenia zarządu czy komisji rewizyjnej.

Możliwości finansowania określonych kosztów definiowane są w ramach regulaminów otwartych konkursów ofert. Ogłaszający konkurs ma prawo wprowadzenia ograniczeń dotyczących zakresu kosztów kwalifikowanych. Sytuacje takie obecne są w całym kraju, a ograniczenia dotyczą w szczególności finansowania kosztów administracyjnych: osobowych (wynagrodzeń) oraz biurowych. W takich przypadkach organizacja

składająca wniosek jest zmuszona do poniesienia tych kosztów, wykazania ich np. w ramach wkładu własnego. Jeśli tego nie zrobi, wniosek o dotację może zostać odrzucony z przyczyn formalnych¹.

Na terenie obszaru funkcjonalnego dominuje grupa organizacji pozarządowych o niewielkim stażu, które prowadzą swoją działalność nie dłużej niż 5 lat. Są one na wstępnym etapie profesjonalizacji swojej działalności. Istotną barierą, hamującą ich rozwój, są w szczególności niewystarczające zasoby lokalowe i kadrowe znacznej części organizacji pozarządowych. **Szersze umożliwienie finansowania kosztów administracyjnych, poprzez włączenie stosownych zapisów do regulaminów otwartych konkursów ofert, stanowić może istotny impuls rozwojowy dla organizacji pozarządowych oraz innych grup społecznych.**

Jest to zgodne z nowymi założeniami prowadzenia polityki rozwoju, która powinna „wspierać procesy i inicjatywy, które wzmacniają wolę działania obywateli na rzecz dobra wspólnego i przyczyniają się do wzmocnienia zaufania, jako jednego z podstawowych komponentów życia społecznego, gospodarczego i kulturowego”². Kluczowe wyzwanie dla samorządów jest takie, aby korzystając z dostępnych instrumentów, skutecznie rozwijać aktywność i partycypację społeczną oraz pogłębiać relacje obywateli z administracją.

Rekomenduje się, aby samorzady poszczególnych gmin, tworzących obszar funkcjonalny, zapewniły w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych, możliwość finansowania kosztów administracyjnych: osobowych (wynagrodzeń) oraz biurowych. Powinno to dotyczyć oczywiście tylko tych kosztów, które są bezpośrednio związane z realizacją zlecanego zadania publicznego. Przykładowo, koszty utrzymania biura czy pracy związanej z księgowością zaliczają się do tej kategorii, pod warunkiem, że ich skala jest adekwatna do wielkości zadania. Innymi słowy, możliwe jest sfinansowanie tylu godzin pracy związanej z księgowością, ile należy na nią poświęcić w ramach realizacji tego zadania – nie ma możliwości sfinansowania całego etatu przy okazji realizacji zadania, które wymaga mniejszego nakładu pracy miesięcznie. Podobnie sytuacja przedstawia się,

¹ http://poradnik.ngo.pl/dotacje_na_realizacje_zadan_publicznych.

² Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Warszawa 2013 (Załącznik do uchwały nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 roku).

jeśli chodzi o koszty biurowe - muszą one wynikać z wielkości realizowanego zadania (muszą mieć swoje uzasadnienie).

Proponuje się, aby koszty administracyjne, uwzględnione w katalogu kosztów możliwych do finansowania w ramach regulaminów otwartych konkursów ofert na terenie obszaru funkcjonalnego, stanowiły maksymalnie 10% całkowitej wartości zadania. Koszty administracyjne obejmują koszty dotyczące obsługi zadania publicznego oraz jego promocję. Ich kwalifikowalność zależy od tego, czy są niezbędne do realizacji zadania i jednocześnie ściśle z nim powiązane. Kosztami takimi mogą być np.: wynagrodzenie koordynatora zadania i/lub osób zajmujących się księgowością (jedynie w części odpowiadającej zaangażowaniu danej osoby w realizację zadania), koszty materiałów biurowych, usług pocztowych, ksero (np. przygotowanie dokumentacji zadania, sprawozdania, ankiet ewaluacyjnych), połączeń telefonicznych, koszty prowadzenia rachunku bankowego, koszty ulotek lub plakatów związanych z promocją (jeśli dotyczą bezpośrednio realizowanego zadania).

Założenia otwartego konkursu ofert na dofinansowanie wkładu własnego

Jednym z kluczowych działań, określonych w ramach Zintegrowanego Programu Aktywizacji i Partycypacji Społecznej na terenie obszaru funkcjonalnego, jest zabezpieczenie w budżetach gmin środków na wkłady własne oraz ogłoszenie otwartych konkursów ofert w zakresie finansowania wkładów własnych dla organizacji. Działanie to stanowi odpowiedź na wyniki analizy diagnostycznej oraz postulaty zgłaszane przez przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych. Problem ten dla wielu organizacji pozarządowych, nawet takich, które posiadają już doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, jest istotnym hamulcem w aplikowaniu o dodatkowe środki. Większość programów i konkursów dotacyjnych wymaga zapewnienia wkładu własnego przez organizację. Jeżeli istnieje możliwość zapewnienia tego wkładu w formie niefinansowej (praca wolontariacka, wkład rzeczowy, itp.), organizacje radzą sobie z realizacją tego wymogu. Zupełnie inaczej przedstawia się sytuacja w przypadku obligatoryjnego wnoszenia wkładu własnego w postaci finansowej. Organizacje pozarządowe na terenie obszaru funkcjonalnego nie posiadają wolnych środków finansowych, które mogłyby przeznaczyć na wkłady własne (nawet w przypadkach kiedy odsetek wkładu własnego jest na naprawdę niskim poziomie – np. 5%). Działają one nie dla zysku, nie prowadzą zazwyczaj żadnej działalności

gospodarczej, nie mają zdolności kredytowych – stąd nie dysponują żadnymi oszczędnościami, które można przeznaczyć na wkład własny w kolejnych projektach. Dlatego jednym z istotnych instrumentów wsparcia dla nich byłby konkurs gminny w zakresie dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych.

Poniżej przedstawione zostały **założenia Otwartego konkursu ofert na wspieranie zadań gminy X w Y roku realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych.**

KONTEKST, CELE

Postanawia się ogłosić otwarty konkurs ofert na wspieranie zadań gminy X w Y roku, realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w zakresie dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych.

Celem jest:

- Wzmocnienie zdolności finansowych i realizacyjnych organizacji pozarządowych z terenu gminy X w zakresie korzystania z zewnętrznych (pozagminnych) programów i konkursów dotacyjnych,
- Kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym,
- Podnoszenie sprawności i efektywności mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne,
- Wspieranie rozwoju instytucjonalnego, profesjonalizacji i integracji sektorowej organizacji pozarządowych oraz innych inicjatyw obywatelskich,
- Realizacja założeń Zintegrowanego Programu Aktywizacji i Partycypacji Społecznej na terenie obszaru funkcjonalnego, przyjętego uchwałą ..., dostępnego na stronie internetowej ...,
- Realizacja założeń Programu współpracy gminy X z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na Y rok, przyjętego uchwałą ..., dostępnego na stronie internetowej ...,
- **Realizacja założeń Strategii Rozwoju Gminy X na lata 2015-2020, przyjętej uchwałą ..., dostępnej na stronie internetowej ...,**
- ...

ZASADY OGÓLNE

Rodzaje zadań objętych konkursem:

Konkurs ofert obejmuje wspieranie zadań publicznych gminy X o znaczeniu ogólnogminnym lub ponadgminnym, realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z wykorzystaniem zewnętrznych środków finansowych.

W ramach konkursu ofert zostanie udzielone wsparcie finansowe na realizację zadań publicznych gminy X przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z wykorzystaniem środków finansowych zewnętrznych, w zakresie:

- 1) upowszechniania kultury fizycznej i sportu
- 2) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- 3) pomocy społecznej,
- 4) ochrony i promocji zdrowia,
- 5) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
- 6) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- 7) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- 8) nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- 9) krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży,
- 10) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- 11) działań wspomagających rozwój demokracji, działań na rzecz integracji europejskiej,
- 12) działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3, a także promocji i organizacji wolontariatu,
- 13) ...

Wysokość środków publicznych przewidzianych na realizację zadań w ramach konkursu:

Środki przeznaczone w konkursie ofert na realizację zadań publicznych gminy X w formie dofinansowania wkładu własnego do zadań publicznych finansowanych ze źródeł zewnętrznych to: zł.

NAJWAŻNIEJSZE WARUNKI KONKURSU

Warunkiem udziału w konkursie i ubiegania się o dofinansowanie jest złożenie w określonym terminie kompletnej i prawidłowo wypełnionej oferty wraz z załącznikami.

Zasady przydzielania dotacji:

Dofinansowaniu podlegają zadania publiczne gminy X realizowane przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (dalej jako Oferent) ze środków zewnętrznych, dla których grantodawca zewnętrzny wymaga wniesienia wkładu własnego finansowego.

Dotacja może zostać udzielona Oferentowi, który ze środków zewnętrznych realizuje zadanie publiczne gminy X w wysokości do **80%** wymaganego w ramach tego zadania wkładu własnego finansowego, jednak w kwocie nie większej niż zł.

Złożenie oferty nie jest równoznaczne z przyznaniem dotacji, nie gwarantuje również przyznania dotacji w wysokości wnioskowanej przez Oferenta.

Dofinansowanie może zostać udzielone na realizację zadania publicznego gminy X:

- a) o dofinansowanie którego ze źródeł zewnętrznych Oferent złożył wniosek aplikacyjny, lub:
- b) które otrzymało dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych.

Informacje dotyczące wymaganej dokumentacji

Do konkursu należy złożyć prawidłowo wypełniony formularz oferty wraz załącznikami, podpisane przez osobę/osoby upoważnione do składania oświadczeń woli, zgodnie z wyciągiem z Krajowego Rejestru Sądowego lub z innym dokumentem potwierdzającym status prawny podmiotu i umocowanie osób go reprezentujących. W przypadku wystawienia przez ww. osoby upoważnień do podpisywania dokumentów (lub określonych rodzajów dokumentów), upoważnienia muszą być dołączone do oferty.

Wraz z ofertą realizacji zadania publicznego Oferent przedkłada:

- 1) informację na temat zewnętrznych środków finansowych, które Oferent zamierza pozyskać:
 - nazwę funduszu/programu, do którego Oferent złożył wniosek o grant zewnętrzny,
 - termin złożenia wniosku o grant zewnętrzny,
 - przewidywany termin rozstrzygnięcia konkursu,
 - przewidywany termin podpisania umowy z grantodawcą zewnętrznym,
 - kopię harmonogramu rzeczowo-finansowego oraz kosztorysu wniosku konkursowego złożonego do grantodawcy zewnętrznego,

- 2) umowę z grantodawcą zewnętrznym (kopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem), w przypadku gdy Oferent pozyskał zewnętrzne środki finansowe,
- 3) aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego lub inny dokument potwierdzający status prawny podmiotu i umocowanie osób go reprezentujących,
- 4) ...

Warunki przyznania dotacji:

Warunkiem zawarcia przez gminę X umowy realizacji zadania publicznego z Oferentem jest przedłożenie przez Oferenta odpisu umowy z grantodawcą zewnętrznym.

W przypadku, gdy Oferent jest w trakcie procedury ubiegania się o grant ze środków zewnętrznych, ale nie otrzymał decyzji o jej przyznaniu, dotacja z budżetu gminy X zostaje przyznana warunkowo do momentu otrzymania decyzji grantodawcy zewnętrznego w tej sprawie.

Po zakończeniu realizacji zadania podmiot dotowany zobowiązany jest do przedstawienia szczegółowego sprawozdania merytorycznego i finansowego.

Kwalifikowalność kosztów

Z dotacji gminy X mogą być pokryte koszty administracyjne zadania publicznego do wysokości **20%** przyznanej dotacji.

Z dotacji gminy X, przyznanej w ramach otwartego konkursu ofert, nie mogą być pokrywane wydatki:

- 1) poniesione przed terminem podpisania umowy realizacji zadania publicznego przez gminę X z Oferentem,
- 2) niezwiązane bezpośrednio z realizacją danego zadania publicznego,
- 3) z tytułu opłat i kar umownych,
- 4) poniesione na przygotowanie oferty,
- 5) związane z nabyciem lub dzierżawą gruntów,
- 6) ...

Termin składania ofert

Warunkiem przystąpienia do konkursu jest złożenie oferty osobiście lub przesyłką pocztową w ... w terminie dni od daty ukazania się ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej gminy X: ...

Oferty, które zostaną złożone po terminie, nie będą rozpatrywane (decyduje data wpływu, również w przypadku przesyłek pocztowych).

Oferty należy składać w kopercie, na której należy umieścić nazwę i adres Oferenta (lub wyraźną pieczęć firmową) oraz nazwę konkursu.

Formularz oferty można otrzymać w Urzędzie ... lub pobrać ze strony Biuletynu Informacji Publicznej gminy X: ... lub z portalu internetowego - Mapy aktywności organizacji pozarządowych, działających na terenie obszaru funkcjonalnego, dostępnej pod adresem ngo.bliskokrakowa.pl

Za poprawność i kompletność oferty, termin, sposób i miejsce jej złożenia, odpowiada Oferent.

Złożenie oferty do konkursu jest równoznaczne z potwierdzeniem zapoznania się z treścią ogłoszenia konkursowego.

Przed złożeniem oferty pracownicy Urzędu ... mogą udzielać stosownych wyjaśnień na pytania Oferenta, dotyczące konkursu oraz wymogów formalnych: *miejsce, termin i godziny*

Tryb i kryteria stosowane przy wyborze ofert:

Postępowaniem konkursowym objęte będą oferty spełniające warunki zawarte w ogłoszeniu konkursowym.

Wstępna ocena formalna każdej złożonej oferty zostanie dokonana przez pracowników Urzędu ...

Ostatecznej oceny formalnej oraz oceny merytorycznej złożonych ofert i wyboru zadań wraz z propozycją wysokości ich dofinansowania dokona komisja konkursowa, skupiająca pracowników Urzędu ... oraz reprezentantów organizacji pozarządowych, która zostanie powołana w drodze zarządzenia ... gminy X.

Ostatecznego wyboru najkorzystniejszych ofert wraz z decyzją o wysokości kwoty przyznanej dotacji dokonuje ... gminy X lub osoba przez niego upoważniona.

Informacja o rozstrzygnięciu konkursu zostanie podana niezwłocznie do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej gminy X, na tablicy ogłoszeń Urzędu ... oraz na stronie internetowej gminy X.

Koncepcja działania Podkrakowskiego Centrum Wsparcia Aktywności Obywatelskiej

W kontekście rekomendacji dotyczących form wsparcia organizacji pozarządowych i współpracy międzysektorowej (opisanych w poprzednim podrozdziale), jednym z pożądanych instrumentów wydaje się być centrum wsparcia dla wszelkich inicjatyw społecznych i obywatelskich, obejmujące swym działaniem cały obszar funkcjonalny „Blisko Krakowa”. Na potrzeby niniejszego projektu centrum zostało roboczo nazwane Podkrakowskie Centrum Wsparcia Aktywności Obywatelskiej. Konieczność zagwarantowania wsparcia merytorycznego (doradztwo, szkolenia, warsztaty, kursy, itp.), organizacyjnego, finansowego i prawno-księgowego dla organizacji pozarządowych oraz innych form inicjatyw społecznych zaznaczono w ramach Zintegrowanego Programu Aktywizacji i Partycypacji Społecznej. Część z tych funkcji zapewnia m.in. Ośrodek Wsparcia dla Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich Powiatu Krakowskiego. Istnieje jednak potrzeba jego ciągłego rozwijania i poszerzania dostępnej oferty, jak również organizacji innych form wspierania rozwoju instytucjonalnego i profesjonalizacji aktywności obywatelskiej.

DZIAŁANIA PODJĘTE W SKALI CAŁEGO POWIATU KRAKOWSKIEGO

Proponowane w Zintegrowanym Programie Aktywizacji i Partycypacji Społecznej działanie, w formie prowadzenia centrum wsparcia dla organizacji pozarządowych, zaczął już wdrażać powiat krakowski. Utworzono centrum wsparcia dla sektora pozarządowego pod nazwą **Ośrodek Wsparcia dla Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich Powiatu Krakowskiego**.

Impulsem do jego powstania była chęć wyjścia naprzeciw potrzebom trzeciego sektora i świadczenia pomocy organizacjom, działającym na terenie **całego powiatu krakowskiego** poprzez pełnienie funkcji szkoleniowo-doradczych, animacyjnych, informacyjno-promocyjnych oraz integracyjnych. Ośrodek ma być także miejscem spotkań i konsultacji pomiędzy jednostkami samorządu a trzecim sektorem. Powyższe cele będą realizowane szczególnie poprzez:

- prowadzenie szkoleń z zakresu rozwoju i planowania działań organizacji pozarządowych,
- pomoc w pozyskiwaniu środków,
- przygotowywanie ofert realizacji zadań publicznych,
- wsparcie w zakresie księgowych aspektów działalności organizacji pozarządowych,

- prowadzenie regularnego, indywidualnego doradztwa stacjonarnego w zakresie rozwoju organizacji pozarządowych i planowania działań, prawnych aspektów działania i rejestracji organizacji pozarządowych,
- podejmowanie działań wspierających integrację sektora pozarządowego wokół istotnych problemów społecznych i współpraca w tym zakresie ze Starostwem Powiatowym w Krakowie.

Ośrodek mieści się w budynku Starostwa Powiatowego w Krakowie, przy al. Słowackiego 20, w pokoju 311. Dyżur stacjonarny jest pełniony w środy w godzinach od 10.00 do 18.00, a dyżur telefoniczny we wtorki od 9.00 do 17.00. Wszystkie zapytania i sugestie należy kierować do pani Moniki Dudek, na adres mailowy: mdudek@powiat.krakow.pl lub telefonicznie pod nr 664 063 268, 12 39 79 311.

DZIAŁANIA PODJĘTE W SKALI OBSZARU FUNKCJONALNEGO „BLISKO KRAKOWA”

Opisany powyżej Ośrodek Wsparcia dla Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich Powiatu Krakowskiego, zgodnie z kompetencjami samorządu powiatowego, działa na terenie całego powiatu krakowskiego, skupiającego 17 gmin. Jego działalność, bardzo potrzebna i oczekiwana ze strony organizacji pozarządowych, powinna być **uzupełniana przez lokalne systemy wsparcia dla inicjatyw obywatelskich**. Ma to szczególne znaczenie dla organizacji małych, niedoświadczonych, rozpoczynających swoją działalność oraz dla grup nieformalnych. Udostępnienie instrumentów wsparcia dla tego typu organizacji będzie możliwe i efektywne, kiedy będą one mogły znaleźć je również we własnej gminie.

Dlatego też proponowana koncepcja Podkrakowskiego Centrum Wsparcia Aktywności Obywatelskiej na terenie obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” (będącego częścią powiatu krakowskiego) ma obecnie charakter **systemu**, a nie instytucji. Koncepcja ta zakłada świadczenie określonych usług wsparcia dla organizacji pozarządowych z terenu obszaru funkcjonalnego oraz współpracę z Ośrodkiem Wsparcia dla Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich Powiatu Krakowskiego.

System wsparcia dla organizacji pozarządowych z terenu obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” koncentruje się przede wszystkim na konsultowaniu wniosków aplikacyjnych organizacji pozarządowych.

W wyniku badań prowadzonych wśród organizacji trzeciego sektora (w ramach niniejszego projektu) oraz prac warsztatowych nad opracowaniem Zintegrowanego Programu Aktywizacji i Partycypacji Społecznej, to właśnie potrzeby w zakresie konsultowania wniosków aplikacyjnych były wymieniane przez środowisko pozarządowe jako najbardziej istotny element systemu wsparcia. Dlatego też koncepcja systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” (założenia Podkrakowskiego Centrum Wsparcia Aktywności Obywatelskiej) przewiduje:

1. Realizację **stałych dyżurów informacyjno-doradczych** dla organizacji pozarządowych z terenu obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” (w lokalach zapewnionych przez gminy, tworzące obszar funkcjonalny i/lub w siedzibie Lokalnej Grupy Działania „Blisko Krakowa”). Minimalna częstotliwość dyżurów została określona standardowo na jeden dzień w miesiącu w każdej gminie, z możliwością ich intensyfikacji w okresach, kiedy ogłaszane są popularne wśród organizacji pozarządowych konkursy dotacyjne (np. w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, poszczególnych ministerstw, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, itp.).
2. **Konsultowanie wniosków aplikacyjnych** poszczególnych organizacji pozarządowych z terenu obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa”, które zgłoszą potrzebę konsultacji wniosku/pomysłu projektowego. Konsultacje realizowane zarówno na terenie gmin (w lokalach zapewnionych przez gminy, tworzące obszar funkcjonalny Blisko Krakowa i/lub w siedzibie Lokalnej Grupy Działania „Blisko Krakowa”) oraz w formie pracy eksperckiej on-line.
3. Prowadzenie **otwartych spotkań informacyjnych** ze środowiskiem pozarządowym obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa”, m.in. na temat pojawiających się możliwości aplikacyjnych oraz ogłaszanych konkursów projektowych. Spotkania mają na celu zachęcanie organizacji pozarządowych do sięgania po środki zewnętrzne oraz informowania ich o zasadach aplikowania w poszczególnych konkursach. Spotkania mogą się odbywać w lokalach zapewnionych przez gminy, tworzące obszar funkcjonalny i/lub w siedzibie Lokalnej Grupy Działania „Blisko Krakowa”.

Wszystkie powyższe działania mają na celu maksymalne przybliżenie usług oczekiwanych przez organizacje pozarządowe do ich siedzib, co jest szczególnie ważne w kontekście organizacji z terenów wiejskich oraz grup

nieformalnych. Pozostałe usługi są realizowane przez powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich Powiatu Krakowskiego, o czym informacja również musi być przekazywana w ramach systemu wsparcia na terenie obszaru funkcjonalnego. Ponownego podkreślenia wymaga założenie współpracy systemu działającego na terenie obszaru funkcjonalnego z ośrodkiem powiatowym.

Logistyka działania systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych na terenie obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” zakłada **zlecenie świadczenia usług dla lokalnych organizacji pozarządowych podmiotowi zewnętrznemu, np. profesjonalnej i dobrze do tego przygotowanej organizacji pozarządowej (operator systemu)**. Ze strony samorządów, tworzących obszar funkcjonalny, zapewnione muszą być lokale do pełnienia dyżurów stacjonarnych oraz ewentualnie spotkań informacyjnych. Ponadto pracownicy urzędów, odpowiedzialni za współpracę z organizacjami pozarządowymi, pełnią również funkcję kontaktową pomiędzy zainteresowanymi lokalnymi organizacjami pozarządowymi, a podmiotem zewnętrznym prowadzącym usługi (operator systemu).

Zakłada się również udział w ramach opisywanego systemu Lokalnej Grupy Działania „Blisko Krakowa”, której pracownicy byliby w szczególności odpowiedzialni za wsparcie organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, a jednocześnie za upowszechnianie i promocję oferty Ośrodka Wsparcia dla Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich Powiatu Krakowskiego, oferty lokalnych elementów systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych z terenu obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” i innych dostępnych możliwości wsparcia, w szczególności merytorycznego (doradztwo, szkolenia, warsztaty, kursy, itp.).

Działania opisane powyżej znajdują już swoje potwierdzenie na terenie jednej z gmin obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa”. Gmina Skawina wdraża na swoim terenie system wsparcia dla organizacji pozarządowych w opisanym powyżej modelu. Korzystać mogą z niego organizacje i grupy nieformalne z terenu Miasta i Gminy Skawina.

System w takim kształcie, jako uzupełnienie oferty powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich Powiatu Krakowskiego, powinien również zostać wdrożony (a z czasem modyfikowany do jednolitego systemu na terenie całego obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa”) przez pozostałe gminy partnerstwa.

Ponadto, ze względu na niewystarczające zasoby lokalowe znacznej części organizacji pozarządowych, działających na terenie obszaru funkcjonalnego, zakłada się **zwiększenie wykorzystania zasobów lokalnych instytucji publicznych dla rozwijania aktywności obywatelskiej – w szczególności zasobów lokalowych/fizycznych**, ale również ludzkie bibliotek, szkół, domów kultury, obiektów sportowych, itp. Instytucje publiczne powinny stanowić naturalną, przyjazną obywatelom przestrzeń, w której mogą przygotowywać i realizować działania na rzecz dobra wspólnego. Rekomenduje się również wyznaczenie lokalu / obiektu / przestrzeni, dedykowanych wyłącznie potrzebom organizacji pozarządowych. Miejsca te pozwolą na realizację bieżącej działalności (np. spotkania zarządu, członków, małe eventy) organizacjom, które nie posiadają własnej siedziby.

Mając na uwadze zgłaszane przez przedstawicieli organizacji pozarządowych potrzeby w zakresie wsparcia księgowego, w ramach systemu wsparcia dla inicjatyw obywatelskich **powstanie baza specjalistów z zakresu prowadzenia księgowości w organizacji pozarządowej**. Organizacje, dysponujące nawet niewielkimi środkami w ramach budżetów realizowanych przez siebie projektów, zyskają możliwość szybkiego (sprawnego i efektywnego) kontaktu z osobami, które specjalizują się w księgowości trzeciosektorowej, są sprawdzone i mogą się podjąć zlecenia w tym zakresie.

Procedura określająca zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych

WPROWADZENIE

Procedura określająca zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych została opracowana w ramach projektu „Razem Blisko Krakowa – zintegrowany rozwój podkrakowskiego obszaru funkcjonalnego”, realizowanego w ramach programu „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego”, w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014.

Określa ona zasady współpracy międzysektorowej na obszarze funkcjonalnym, tworzonym przez partnerstwo gmin związane w niniejszym projekcie: Czernichów, Liszki, Mogilany, Skawina, Świątniki Górne. Zasady niniejsze są jednym z instrumentów (wdrożeń) partnerskiego zarządzania obszarem funkcjonalnym „Blisko Krakowa”, realizowanym przy wsparciu FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie.

Samorządy obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” deklarują dążenie w swych działaniach do równomiernego rozwoju obszaru oraz poprawy warunków życia jej mieszkańców, co jest odzwierciedlone w Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Blisko Krakowa” oraz strategiach branżowych (edukacji i rynku pracy, partycypacji i aktywizacji społecznej, oferty czasu wolnego i ochrony środowiska). Efektywne zarządzanie całym obszarem nie jest możliwe bez współdziałania i akceptacji ze strony obywateli. Społeczna aktywność lokalnych inicjatyw obywatelskich przyczynia się do pełniejszego zaspokajania potrzeb wspólnoty oraz do rozwoju poczucia odpowiedzialności za przyszłość swojej „małej ojczyzny”. Nieodzownym zatem elementem sprawnego zarządzania jest zwiększenie bezpośredniego udziału mieszkańców

w tworzeniu i realizacji lokalnej polityki społecznej. Zasady współpracy władz samorządowych z przedstawicielstwami organizacji społecznych na obszarze funkcjonalnym „Blisko Krakowa” zawiera niniejsza procedura. Została ona opracowana zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536 ze zm.) oraz ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).

Procedurę opracowano w dwóch wariantach:

1. Forma uchwały Rad Miejskich / Gminnych samorządów tworzących obszar funkcjonalny „Blisko Krakowa”;
2. Forma zarządzenia Burmistrzów i Wójtów samorządów tworzących obszar funkcjonalny „Blisko Krakowa”.

Wybór odpowiedniej formy wdrożenia procedury zasad współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami społecznymi będzie należał do władz samorządowych poszczególnych gmin.

Prezentowana procedura określająca zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych stanowi standard minimum, który może być poszerzany, w szczególności w zakresie form współpracy pozafinansowej i finansowej. Zostały one zdefiniowane w rozdziale dotyczącym możliwych i rekomendowanych form oraz zakresu współpracy – instrumentarium. Mowa m.in. o wsparciu w zakresie zabezpieczenia środków na wkład własny dla organizacji. Decyzja w tej sprawie należy każdorazowo do władz samorządowych poszczególnych gmin, które zdecydują o implementacji i ostatecznym kształcie procedury na swoim terenie.

Wszelkie formularze stosowane (wskazywane) w procedurze współpracy samorządów obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych, są tożsame z obowiązkowymi formularzami wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. z 2011 r., nr 6, poz. 25) – patrz par. 1.

WARIANT I – Uchwała Rady Miejskiej / Rady Gminy

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ / GMINY

z dnia

**w sprawie zasad współpracy Gminy
z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych.**

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt 19) ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, ze zm.)
Rada Miejska / Gminy w uchwała, co następuje:

§ 1. Określa się zasady współpracy Gminy
z organizacjami pozarządowymi, zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi / Wójtowi
.....

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicach i stronie internetowej Urzędu Miasta / Gminy w

Uzasadnienie

Uchwała określająca zasady współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych została opracowana zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).

Uchwała precyzuje i uszczegóławia zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi zawarte w programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Samorząd Gminy dąży w swych działaniach do równomiernego rozwoju całej wspólnoty gminy i poprawy warunków życia jej mieszkańców. Efektywne zarządzanie nie jest możliwe bez współudziału i akceptacji ze strony obywateli. Społeczna aktywność lokalnych inicjatyw obywatelskich przyczynia się do pełniejszego zaspokajania potrzeb wspólnoty oraz do rozwoju poczucia odpowiedzialności za przyszłość gminy. Nieodzownym elementem sprawnego zarządzania jest zwiększenie bezpośredniego udziału mieszkańców w tworzeniu i realizacji lokalnej polityki społecznej. Zasady współpracy władz samorządowych z przedstawicielstwami lokalnych organizacji obywatelskich zawiera niniejsza uchwała.

Załącznik nr 1 do Uchwały nr
Rady Miejskiej / Gminy w
z dnia

ZASADY WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

§ 1.

Trzecim sektorem, obok sektora publicznego i prywatnego, są organizacje pozarządowe. Stowarzyszenia i fundacje podejmują cenne działania dla dobra mieszkańców, dlatego współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi stwarza szansę na lepsze zorganizowanie wspólnego celu – poprawy jakości życia mieszkańców naszej gminy. Silne i niezależne organizacje są ważnym partnerem dla samorządu, zarówno w zakresie wymiany doświadczeń, jak również współpracy.

§ 2.

1. Ilekroć w uchwale mowa jest o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536 ze zm.);
- 2) rozporządzeniu – należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. z 2011 r., nr 6, poz. 25);
- 3) pożytku publicznym – należy przez to rozumieć działalność społecznie użyteczną, prowadzoną przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie;
- 4) zasadach – należy przez to rozumieć zasady współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych;
- 5) programach – należy przez to rozumieć programy współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi na dany rok lub wieloletni;
- 6) gminie – należy przez to rozumieć Gminę

- 7) Burmistrz / Wójt - należy przez to rozumieć Burmistrza / Wójta
 - 8) Radzie – należy przez to rozumieć Radę Miejską / Gminy w
 - 9) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Miasta / Gminy w
 - 10) organizacjach – należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy oraz podmioty wymienione art. 3 ust. 3 ustawy;
 - 11) dotacji – rozumie się przez to dotacje w rozumieniu art. 127 ust. 1, pkt 1), lit. e) oraz art. 132, ust. 2, pkt 5) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.);
2. Zasady są elementem realizowania długofalowej lokalnej polityki społecznej w Gminie
 3. Zasady określają obszary tematyczne powierzanych zadań, zakres finansowania zadań, zasady monitoringu i ewaluacji zadań, możliwości systemowego wsparcia organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych oraz konsultowanie aktów normatywnych związanych z działalnością statutową organizacji pozarządowych.

§ 3.

1. Podstawowym kryterium decydującym o podjęciu współpracy z organizacjami pozarządowymi jest prowadzenie przez nie działalności na terenie Gminy i na rzecz jej mieszkańców.
2. Celem głównym współpracy Gminy z organizacjami jest kształtowanie ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami.
3. Celami szczegółowymi współpracy Gminy z organizacjami są:
 - a. zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w Gminie
 - b. zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów;
 - c. integracja lokalnych podmiotów, w tym organizacji;
 - d. udział podmiotów w tworzeniu programu współpracy.

4. Obszary tematyczne powierzanych zadań wynikają z programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.

§ 4.

Współpraca Gminy z organizacjami opiera się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

- 1) zasada pomocniczości oznacza, że gmina zleca realizację zadań publicznych organizacjom za każdym razem, kiedy organizacje są zdolne do realizowania zadania publicznego, a przekazanie zadania nie stoi w sprzeczności z zasadą efektywności;
- 2) zasada suwerenności oznacza, że partnerzy współpracy – gmina i organizacje – mają zdolność do bycia podmiotem praw i obowiązków, poprzez niezależne wykonywanie swoich zadań oraz swobodę w przekazaniu tych kompetencji innym podmiotom;
- 3) zasada partnerstwa realizowana jest przez uczestnictwo organizacji w rozeznawaniu i definiowaniu problemów mieszkańców oraz ich rozwiązywaniu;
- 4) zasada efektywności polega na dokonywaniu wyboru sposobu wykorzystania środków publicznych, który zapewni celowość i oszczędność realizacji zadania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów;
- 5) zasada uczciwej konkurencji oznacza wymóg udzielania tych samych informacji odnośnie wykonywanych zadań, zarówno przez podmioty publiczne, jak i niepubliczne, a także obowiązek stosowania tych samych kryteriów w dokonywaniu oceny tych działań i podejmowaniu decyzji w zakresie ich finansowania;
- 6) zasada jawności oznacza, że wszystkie możliwości współpracy z organizacjami są powszechnie wiadome i dostępne oraz jasne i zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji.

§ 5.

1. Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi realizowana jest zgodnie z programem.
2. Za realizację programu współpracy ze strony Gminy odpowiadają:

- 1) Rada Miejska / Gminy – w zakresie wytyczania polityki społecznej i finansowej Gminy;
 - 2) Burmistrz / Wójt – w zakresie realizacji polityki, o której mowa w pkt 1, dysponowania środkami w ramach budżetu oraz wspierania merytorycznego organizacji;
 - 3) Wydział/Referat/Stanowisko odpowiedzialne za bieżącą współpracę z organizacjami - w zakresie bezpośredniego kontaktu z organizacjami;
 - 4) Pozostałe komórki organizacyjne Urzędu w zakresie realizacji zadań tych komórek.
3. Organizacje współpracują z podmiotami, o których mowa w par. 5, ust. 2.

§ 6.

Współdziałanie Gminy z organizacjami obejmuje współpracę o charakterze finansowym i pozafinansowym.

- 1) Współpraca finansowa odbywa się poprzez realizację zadań Gminy, a w szczególności poprzez:
 - a) udzielanie pełnych dotacji na wykonywanie zadań publicznych;
 - b) udzielanie dotacji na częściowe dofinansowanie wykonywania zadań publicznych;
 - c) wspieranie realizacji zadania publicznego, mogące nastąpić poprzez zakup usług lub materiałów w oparciu o inne przepisy, niż wynikające z ustawy.
- 2) Współpraca w formach pozafinansowych obejmuje:
 - a) informowanie organizacji przez Urząd o planowanych przedsięwzięciach z zakresu zadań wskazanych w art. 4 ust. 1 ustawy za pośrednictwem stron internetowych, w tym portalu internetowego - „Mapa aktywności organizacji działających na terenie obszaru funkcjonalnego” oraz Biuletynu Informacji Publicznej;
 - b) przekazywanie przez organizacje informacji Wydziałowi/Referatowi/Stanowisku odpowiedzialnemu za współpracę z organizacjami o przewidywanych lub realizowanych w danym roku zadaniach sfery publicznej, których realizacja

odbywa się w oparciu o środki inne, niż wynikające z zadań zleconych przez Gminę;

- c) uzgadnianie listy zadań priorytetowych na każdy kolejny rok budżetowy;
- d) organizację przez Urząd spotkań przedstawicieli organizacji z przedstawicielami samorządu, celem zdiagnozowania potrzeb społeczności lokalnej;
- e) w miarę posiadanych możliwości przez Gminę, nieodpłatne udostępnianie lokali na wydarzenia realizowane przez organizacje pozarządowe;
- f) w miarę posiadanych możliwości przez Gminę, udzielanie organizacjom wsparcia technicznego, szkoleniowego oraz informacyjnego, zwłaszcza w kontekście pozyskiwania środków na prowadzenie działalności statutowej, pochodzących z innych źródeł niż budżet Gminy;
- g) prowadzenie działalności przez Gminę w zakresie promowania wspólnych przedsięwzięć samorządu i organizacji;
- h) konsultowanie z organizacjami projektów aktów prawnych, z dziedzin odnoszących się do ich statutowej działalności dotyczącej pożytku publicznego poprzez:
 - informowanie na stronach internetowych Urzędu o planowanych sesjach Rady, na których dyskutowane będą w/w projekty uchwał;
 - konsultacje z przedstawicielami organizacji;
 - udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w posiedzeniach zespołu opracowującego założenia strategii rozwoju Gminy i strategii branżowych.

§ 7.

1. Listę zadań priorytetowych każdorazowo określa program.
2. Burmistrz / Wójt ogłasza konkursy ofert.
3. Ogłoszenie o konkursie podaje się do publicznej wiadomości na zasadach określonych w ustawie.
4. Wzór formularzy oferty określa rozporządzenie.
5. Zlecenie zadań publicznych odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, według następujących zasad:

- 1) Otwarty konkurs ofert ogłaszany jest na 21 dni przed upływem terminu do złożenia ofert.

Ogłoszenie o konkursie zawiera informacje o:

- a) rodzaju zadania;
 - b) wysokości środków przeznaczonych na realizację zadania;
 - c) zasadach przyznawania dotacji;
 - d) terminach i warunkach realizacji zadania;
 - e) terminie składania ofert;
 - f) terminie, trybie i kryteriach stosowanych przy dokonywaniu wyboru oferty;
 - g) realizowanych w roku budżetowym i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju oraz kosztach i dotacjach przekazanych na ich realizację;
- 2) Burmistrz / Wójt powołuje w drodze zarządzenia powołuje Komisję Konkursową w celu dokonania oceny ofert złożonych do konkursu, składającą się z:
 - a) pracownika odpowiedzialnego za współpracę z organizacjami;
 - b) kierownika jednostki organizacyjnej, której przedmiotem działania są zadania ze sfery publicznej, na które ogłoszono konkurs;
 - c) osób wskazanych przez organizacje pozarządowe
 - d) innych osób wskazanych przez Burmistrza / Wójta.
 - 3) Komisja Konkursowa, o której mowa w pkt. 2, przy rozpatrywaniu ofert oceniać będzie w szczególności:
 - a) możliwość realizacji zadania przez oferenta;
 - b) przedstawioną kalkulację kosztów realizacji zadania;
 - c) możliwość pozyskania środków finansowych z innych źródeł na realizację zadania;
 - 4) Konkurs ofert przeprowadza się także w sytuacji, gdy została złożona tylko jedna oferta;

- 5) W uzasadnieniu wyboru oferty podaje się spełnienie przez oferenta wymogów określonych w ustawie i w ogłoszeniu o konkursie;
- 6) Z oferentem, który wygrał konkurs, sporządzana jest pisemna umowa na realizację zadania publicznego, w terminie ... dni od daty rozstrzygnięcia konkursu;
- 7) Wzór umowy, o której mowa w pkt. 6, określa rozporządzenie;
- 8) Podmiot, który realizuje zadanie, zobowiązany jest do wyodrębnienia w ewidencji księgowej środków otrzymanych na realizację umowy;
- 9) W czasie wykonywania zadania publicznego Urząd dokonuje kontroli i oceny realizacji zadania pod kątem stanu jego realizacji, efektywności, rzetelności i jakości oraz prawidłowości wykorzystania środków publicznych i prowadzenia dokumentacji;
- 10) Dotowany podmiot zobowiązany jest do złożenia sprawozdania z wykonania zadania publicznego w ciągu 30 dni po upływie terminu, na który została zawarta umowa;
- 11) Wzór sprawozdania, o którym mowa w pkt. 10, określa rozporządzenie;
- 12) W przypadku, gdy zostanie stwierdzone nieprawidłowe i niezgodne z umową wykorzystanie przez organizację środków publicznych na realizację konkretnego zadania, wówczas wyklucza się taką organizację z postępowania konkursowego na okres 3 kolejnych lat;
- 13) Organizacje z własnej inicjatywy mogą złożyć ofertę realizacji zadań publicznych, także tych, które są realizowane dotychczas w inny sposób i na które konkurs nie został ogłoszony. W zakresie rozpatrzenia takiej oferty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy.

§ 8.

1. Sposób monitorowania i wskazywania nowych rozwiązań współpracy Gminy z organizacjami odbywa się poprzez:
 - a. analizę sposobu wykorzystania środków finansowych na realizację zadań publicznych,
 - b. terminowość i rzetelność realizacji umów przez organizacje.

2. Funkcję koordynatora współpracy Gminy z organizacjami pełni pracownik wyznaczony przez Burmistrza / Wójta.
3. Pracownik odpowiedzialny za współpracę z organizacjami, co najmniej raz w roku organizuje spotkanie przedstawicieli samorządu z przedstawicielami organizacji.
4. W spotkaniu, o którym mowa w ust. 3 bierze udział zespół o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym, złożony z przedstawicieli organizacji oraz przedstawicieli Gminy. Do zadań zespołu należy:
 - 1) konsultowanie wybranych zadań publicznych, które mogą być realizowane w danym roku;
 - 2) wyrażanie opinii dotyczących programów współpracy;
 - 3) wyrażanie opinii nt. miejscowych aktów prawnych, które dotyczą działalności organizacji;
 - 4) wyrażanie opinii w sprawie standardów zadań publicznych.

§ 9.

1. Odpowiednie komórki organizacyjne Urzędu w zakresie swoich właściwości i rozpoznania potrzeb mogą przygotować listę zadań priorytetowych na kolejny rok budżetowy i przekazać ją pracownikowi odpowiedzialnemu za współpracę z organizacjami w terminie do 30 czerwca każdego roku.
2. Zadania priorytetowe do realizacji w następnym roku budżetowym mogą zgłaszać również organizacje pozarządowe, inne podmioty wymienione w ustawie oraz radni.
3. Rada uchwała program współpracy na kolejny rok budżetowy lub program wieloletni, w terminie określonym w ustawie.
4. Środki na realizację programu zabezpiecza Rada w uchwale budżetowej.
5. Burmistrz / Wójt przedstawia informację z realizacji programu Radzie oraz organizacjom na zasadach określonych w ustawie.

WARIANT II – Zarządzenie Burmistrza / Wójta Gminy

ZARZĄDZENIE NR

BURMISTRZA MIASTA / WÓJTA GMINY

z dnia

w sprawie zasad współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi.

Uzasadnienie

Zarządzenie określające zasady współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych zostało opracowane zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).

Zarządzenie precyzuje i uszczegóławia zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi zawarte w programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Samorząd Gminy dąży w swych działaniach do równomiernego rozwoju całej wspólnoty gminnej i poprawy warunków życia jej mieszkańców. Efektywne zarządzanie nie jest możliwe bez współudziału i akceptacji ze strony obywateli. Społeczna aktywność lokalnych inicjatyw obywatelskich przyczynia się do pełniejszego zaspokajania potrzeb wspólnoty oraz do rozwoju poczucia odpowiedzialności za przyszłość Gminy. Nieodzownym elementem sprawnego zarządzania jest zwiększenie bezpośredniego udziału mieszkańców w tworzeniu i realizacji lokalnej polityki społecznej. Zasady współpracy władz samorządowych z przedstawicielstwami lokalnych organizacji obywatelskich zawiera niniejsze zarządzenie.

ZASADY WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI**§ 1.**

Trzecim sektorem, obok sektora publicznego i prywatnego, są organizacje pozarządowe. Stowarzyszenia i fundacje podejmują cenne działania dla dobra mieszkańców, dlatego współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi stwarza szansę na lepsze zorganizowanie wspólnego celu – poprawy jakości życia mieszkańców naszej gminy. Silne i niezależne organizacje są ważnym partnerem dla samorządu, zarówno w zakresie wymiany doświadczeń, jak również współpracy.

§ 2.

1. Ilekroć w uchwale mowa jest o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536 ze zm.);
- 2) rozporządzeniu – należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. z 2011 r., nr 6, poz. 25);
- 3) pożytku publicznym – należy przez to rozumieć działalność społecznie użyteczną, prowadzoną przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie;
- 4) zasadach – należy przez to rozumieć zasady współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych;
- 5) programach – należy przez to rozumieć programy współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi na dany rok lub wieloletni;
- 6) gminie – należy przez to rozumieć Gminę
- 7) Burmistrzu / Wójtce - należy przez to rozumieć Burmistrza / Wójta
- 8) Radzie – należy przez to rozumieć Radę Miejską / Gminy w

- 9) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Miasta / Gminy w
 - 10) organizacjach – należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy oraz podmioty wymienione art. 3 ust. 3 ustawy;
 - 11) dotacji – rozumie się przez to dotacje w rozumieniu art. 127 ust. 1, pkt 1), lit. e) oraz art. 132, ust. 2, pkt 5) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.);
2. Zasady są elementem realizowania długofalowej lokalnej polityki społecznej w Gminie
 3. Zasady określają obszary tematyczne powierzanych zadań, zakres finansowania zadań, zasady monitoringu i ewaluacji zadań, możliwości systemowego wsparcia organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych oraz konsultowanie aktów normatywnych związanych z działalnością statutową organizacji pozarządowych.

§ 3.

1. Podstawowym kryterium decydującym o podjęciu współpracy z organizacjami pozarządowymi jest prowadzenie przez nie działalności na terenie Gminy i na rzecz jej mieszkańców.
2. Celem głównym współpracy Gminy z organizacjami jest kształtowanie ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami.
3. Celami szczegółowymi współpracy Gminy z organizacjami są:
 - a. zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w Gminie
 - b. zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów;
 - c. integracja lokalnych podmiotów, w tym organizacji;
 - d. udział podmiotów w tworzeniu programu współpracy.
4. Obszary tematyczne powierzanych zadań wynikają z programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.

§ 4.

Współpraca Gminy z organizacjami opiera się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

- 1) zasada pomocniczości oznacza, że gmina zleca realizację zadań publicznych organizacjom za każdym razem, kiedy organizacje są zdolne do realizowania zadania publicznego, a przekazanie zadania nie stoi w sprzeczności z zasadą efektywności;
- 2) zasada suwerenności oznacza, że partnerzy współpracy – gmina i organizacje – mają zdolność do bycia podmiotem praw i obowiązków, poprzez niezależne wykonywanie swoich zadań oraz swobodę w przekazaniu tych kompetencji innym podmiotom;
- 3) zasada partnerstwa realizowana jest przez uczestnictwo organizacji w rozeznawaniu i definiowaniu problemów mieszkańców oraz ich rozwiązywaniu;
- 4) zasada efektywności polega na dokonywaniu wyboru sposobu wykorzystania środków publicznych, który zapewni celowość i oszczędność realizacji zadania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów;
- 5) zasada uczciwej konkurencji oznacza wymóg udzielania tych samych informacji odnośnie wykonywanych zadań, zarówno przez podmioty publiczne, jak i niepubliczne, a także obowiązek stosowania tych samych kryteriów w dokonywaniu oceny tych działań i podejmowaniu decyzji w zakresie ich finansowania;
- 6) zasada jawności oznacza, że wszystkie możliwości współpracy z organizacjami są powszechnie wiadome i dostępne oraz jasne i zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji.

§ 5.

1. Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi realizowana jest zgodnie z programem.
2. Za realizację programu współpracy ze strony Gminy odpowiadają:
 - 1) Rada Miejska / Gminy – w zakresie wytyczania polityki społecznej i finansowej Gminy;

- 2) Burmistrz / Wójt – w zakresie realizacji polityki, o której mowa w pkt 1, dysponowania środkami w ramach budżetu oraz wspierania merytorycznego organizacji;
 - 3) Wydział/Referat/Stanowisko odpowiedzialne za bieżącą współpracę z organizacjami - w zakresie bezpośredniego kontaktu z organizacjami;
 - 4) Pozostałe komórki organizacyjne Urzędu w zakresie realizacji zadań tych komórek.
3. Organizacje współpracują z podmiotami, o których mowa w par. 5, ust. 2.

§ 6.

Współdziałanie Gminy z organizacjami obejmuje współpracę o charakterze finansowym i pozafinansowym.

- 1) Współpraca finansowa odbywa się poprzez realizację zadań Gminy, a w szczególności poprzez:
 - a) udzielanie pełnych dotacji na wykonywanie zadań publicznych;
 - b) udzielanie dotacji na częściowe dofinansowanie wykonywania zadań publicznych;
 - c) wspieranie realizacji zadania publicznego, mogące nastąpić poprzez zakup usług lub materiałów w oparciu o inne przepisy, niż wynikające z ustawy.
- 2) Współpraca w formach pozafinansowych obejmuje:
 - a) informowanie organizacji przez Urząd o planowanych przedsięwzięciach z zakresu zadań wskazanych w art. 4 ust.1 ustawy, za pośrednictwem stron internetowych, **w tym portalu internetowego - „Mapa aktywności organizacji działających na terenie obszaru funkcjonalnego”** oraz Biuletynu Informacji Publicznej;
 - b) przekazywanie przez organizacje informacji Wydziałowi/Referatowi/Stanowisku odpowiedzialnemu za współpracę z organizacjami, o przewidywanych lub realizowanych w danym roku zadaniach sfery publicznej, których realizacja odbywa się w oparciu o środki inne, niż wynikające z zadań zleconych przez Gminę;

- c) uzgadnianie listy zadań priorytetowych na każdy kolejny rok budżetowy;
- d) organizację przez Urząd spotkań przedstawicieli organizacji z przedstawicielami samorządu, celem zdiagnozowania potrzeb społeczności lokalnej;
- e) w miarę posiadanych możliwości przez Gminę, nieodpłatne udostępnianie lokali na wydarzenia realizowane przez organizacje pozarządowe;
- f) w miarę posiadanych możliwości przez Gminę, udzielanie organizacjom wsparcia technicznego, szkoleniowego oraz informacyjnego, zwłaszcza w kontekście pozyskiwania środków na prowadzenie działalności statutowej, pochodzących z innych źródeł niż budżet Gminy;
- g) prowadzenie działalności przez Gminę w zakresie promowania wspólnych przedsięwzięć samorządu i organizacji;
- h) konsultowanie z organizacjami projektów aktów prawnych, z dziedzin odnoszących się do ich statutowej działalności dotyczącej pożytku publicznego poprzez:
 - informowanie na stronach internetowych Urzędu o planowanych sesjach Rady, na których dyskutowane będą w/w projekty uchwał;
 - konsultacje z przedstawicielami organizacji;
 - udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w posiedzeniach zespołu opracowującego założenia strategii rozwoju Gminy i strategii branżowych.

§ 7.

1. Listę zadań priorytetowych każdorazowo określa program.
2. Burmistrz / Wójt ogłasza konkursy ofert.
3. Ogłoszenie o konkursie podaje się do publicznej wiadomości na zasadach określonych w ustawie.
4. Wzór formularzy oferty określa rozporządzenie.
5. Zlecenie zadań publicznych odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, według następujących zasad:

- 1) Otwarty konkurs ofert ogłaszany jest na 21 dni przed upływem terminu do złożenia ofert. Ogłoszenie o konkursie zawiera informacje o:
 1. rodzaju zadania;
 2. wysokości środków przeznaczonych na realizację zadania;
 3. zasadach przyznawania dotacji;
 4. terminach i warunkach realizacji zadania;
 5. terminie składania ofert;
 6. terminie, trybie i kryteriach stosowanych przy dokonywaniu wyboru oferty;
 7. realizowanych w roku budżetowym i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju oraz kosztach i dotacjach przekazanych na ich realizację;
- 2) Burmistrz / Wójt powołuje w drodze zarządzenia Komisję Konkursową w celu dokonania oceny ofert złożonych do konkursu, składającą się z:
 1. pracownika odpowiedzialnego za współpracę z organizacjami;
 2. kierownika jednostki organizacyjnej, której przedmiotem działania są zadania ze sfery publicznej, na które ogłoszono konkurs;
 3. osób wskazanych przez organizacje pozarządowe
 4. innych osób wskazanych przez Burmistrza / Wójta.
- 3) Komisja Konkursowa, o której mowa w pkt. 2 przy rozpatrywaniu ofert oceniać będzie w szczególności:
 - a. możliwość realizacji zadania przez oferenta;
 - b. przedstawioną kalkulację kosztów realizacji zadania;
 - c. możliwość pozyskania środków finansowych z innych źródeł na realizację zadania;
- 4) Konkurs ofert przeprowadza się także w sytuacji, gdy została złożona tylko jedna oferta;
- 5) W uzasadnieniu wyboru oferty podaje się spełnienie przez oferenta wymogów określonych w ustawie i w ogłoszeniu o konkursie;

- 6) Z oferentem, który wygrał konkurs, sporządzana jest pisemna umowa na realizację zadania publicznego, w terminie ... dni od daty rozstrzygnięcia konkursu;
- 7) Wzór umowy, o której mowa w pkt 6 określa rozporządzenie;
- 8) Podmiot, który realizuje zadanie, zobowiązany jest do wyodrębnienia w ewidencji księgowej środków otrzymanych na realizację umowy;
- 9) W czasie wykonywania zadania publicznego Urząd dokonuje kontroli i oceny realizacji zadania pod kątem stanu jego realizacji, efektywności, rzetelności i jakości oraz prawidłowości wykorzystania środków publicznych i prowadzenia dokumentacji;
- 10) Dotowany podmiot zobowiązany jest do złożenia sprawozdania z wykonania zadania publicznego w ciągu 30 dni po upływie terminu, na który została zawarta umowa;
- 11) Wzór sprawozdania, o którym mowa w pkt. 10 określa rozporządzenie;
- 12) W przypadku, gdy zostanie stwierdzone nieprawidłowe i niezgodne z umową wykorzystanie przez organizację środków publicznych na realizację konkretnego zadania, wówczas wyklucza się taką organizację z postępowania konkursowego na okres 3 kolejnych lat;
- 13) Organizacje z własnej inicjatywy mogą złożyć ofertę realizacji zadań publicznych, także tych, które są realizowane dotychczas w inny sposób i na które konkurs nie został ogłoszony. W zakresie rozpatrzenia takiej oferty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy.

§ 8.

1. Sposób monitorowania i wskazywania nowych rozwiązań współpracy Gminy z organizacjami odbywa się poprzez:
 - a. analizę sposobu wykorzystania środków finansowych na realizację zadań publicznych,
 - b. terminowość i rzetelność realizacji umów przez organizacje.
2. Funkcję koordynatora współpracy Gminy z organizacjami pełni pracownik wyznaczony przez Burmistrza / Wójta.

3. Pracownik odpowiedzialny za współpracę z organizacjami, co najmniej raz w roku organizuje spotkanie przedstawicieli samorządu z przedstawicielami organizacji.
4. W spotkaniu, o którym mowa w ust. 3 bierze udział zespół o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym, złożony z przedstawicieli organizacji oraz przedstawicieli Gminy. Do zadań zespołu należy:
 - 1) konsultowanie wybranych zadań publicznych, które mogą być realizowane w danym roku;
 - 2) wyrażanie opinii dotyczących programów współpracy;
 - 3) wyrażanie opinii nt. miejscowych aktów prawnych, które dotyczą działalności organizacji;
 - 4) wyrażanie opinii w sprawie standardów zadań publicznych.

§ 9.

1. Odpowiednie komórki organizacyjne Urzędu w zakresie swoich właściwości i rozpoznania potrzeb mogą przygotować listę zadań priorytetowych na kolejny rok budżetowy i przekazać ją pracownikowi odpowiedzialnemu za współpracę z organizacjami w terminie do 30 czerwca każdego roku.
2. Zadania priorytetowe do realizacji w następnym roku budżetowym mogą zgłaszać również organizacje pozarządowe, inne podmioty wymienione w ustawie oraz radni.
3. Rada uchwała program współpracy na kolejny rok budżetowy lub program wieloletni, w terminie określonym w ustawie.
4. Środki na realizację programu zabezpiecza Rada w uchwale budżetowej.
5. Burmistrz / Wójt przedstawia informację z realizacji programu Radzie oraz organizacjom na zasadach określonych w ustawie.

MONITORING ILOŚCIOWY ZADAŃ PUBLICZNYCH ZREALIZOWANYCH PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE NA TERENIE GMINY / OBSZARU FUNKCJONALNEGO „BLISKO KRAKOWA”

Na potrzeby monitorowania ilości zadań publicznych realizowanych na terenie gmin tworzących obszar funkcjonalny „Blisko Krakowa” oraz stopnia zmiany tejże ilości proponuje się prowadzenie rejestru zadań publicznych zrealizowanych przez organizacje pozarządowe w danym roku.

Jednym z twardych rezultatów, który można dzięki temu mierzyć, jest wzrost/spadek liczby zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe. Rejestr niniejszy będzie pomocny w kształtowaniu decyzji związanych z przeznaczaniem środków publicznych na zadania zlecone do realizacji podmiotom pozarządowym.

Rejestr przyjmuje rok 2015 (czyli rok zakończenia realizacji projektu), jako rok bazowy do pomiarów liczby zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe. W stosunku do wartości dla roku 2015 można monitorować ilość zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe w latach kolejnych na terenie konkretnej gminy tworzącej obszar funkcjonalny „Blisko Krakowa”. Z danych pochodzących z poszczególnych gmin można agregować dane zbiorcze dla całego obszaru funkcjonalnego.

Rejestr jest narzędziem bardzo prostym i nie wprowadza dodatkowych nakładów prac na Urzędy Gmin. W każdym roku, zawiera:

- ⇒ liczbę pojedynczą;
- ⇒ nr i datę przeprowadzonego konkursu dla organizacji pozarządowych;
- ⇒ liczbę zadań publicznych przekazanych do realizacji organizacjom pozarządowym w ramach danego konkursu.

Podsumowanie rejestru zawiera sumę liczby zadań publicznych zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym w ramach danego konkursu w danym roku oraz wyliczenie wskaźnika procentowej zmiany w porównaniu do roku bazowego.

Wypełnianie rejestru zadań publicznych zrealizowanych przez organizacje pozarządowe na terenie Gmin tworzących obszar funkcjonalny „Blisko Krakowa”, w części dotyczącej poszczególnych konkursów dla organizacji pozarządowych przeprowadzanych w danej gminie w danym roku, leży w gestii pracownika Urzędu odpowiedzialnego za koordynowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wypełnianie rejestru zadań publicznych zrealizowanych przez organizacje pozarządowe, w części zawierającej podsumowanie (wyliczenie wskaźnika procentowej zmiany liczby przeprowadzonych konsultacji społecznych w porównaniu do roku bazowego), również leży w gestii pracownika Urzędu odpowiedzialnego za koordynowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Rejestr zadań publicznych zrealizowanych przez organizacje pozarządowe na terenie danej gminy, na koniec okresu monitorowania liczby zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym (koniec każdego roku), powinien zostać przekazany do komórki zajmującej się gromadzeniem i przetwarzaniem danych statystycznych w skali całego obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” (tzw. SSAS – Subregionalny System Analiz Samorządowych, funkcjonujący w ramach projektu).

REJESTR ZADAŃ PUBLICZNYCH ZREALIZOWANYCH PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE NA TERENIE GMINY

Rok 2015			Rok 2016			Rok		
L.p.	Nr i data przeprowadzonego konkursu dla organizacji pozarządowych w gminie	Liczba zadań publicznych przekazanych do realizacji organizacjom pozarządowym w ramach danego konkursu	L.p.	Nr i data przeprowadzonego konkursu dla organizacji pozarządowych	Liczba zadań publicznych przekazanych do realizacji organizacjom pozarządowym w ramach danego konkursu	L.p.	Nr i data przeprowadzonego konkursu dla organizacji pozarządowych	Liczba zadań publicznych przekazanych do realizacji organizacjom pozarządowym w ramach danego konkursu
1.	Zarządzenie nr z dnia		1.	Zarządzenie nr z dnia		1.		
2.			2.			2.		
3.			3.			3.		
4.			4.			4.		
[A]			[B]			[C]		
RAZEM LICZBA ZADAŃ PUBLICZNYCH ZLECONYCH DO REALIZACJI ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM W 2015 R.			RAZEM LICZBA ZADAŃ PUBLICZNYCH PRZEKAZANYCH DO REALIZACJI ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM W 2016 R.			RAZEM LICZBA ZADAŃ PUBLICZNYCH PRZEKAZANYCH DO REALIZACJI ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM W R.		

Data i podpis

Wskaźnik procentowej zmiany liczby zadań publicznych przekazanych do realizacji organizacjom pozarządowym w 2016 r. W porównaniu do roku bazowego $(B-A) / A \times 100[\%]$	
Wskaźnik procentowej zmiany liczby zadań publicznych przekazanych do realizacji organizacjom pozarządowym w r. w porównaniu do roku bazowego $(C-A) / A \times 100[\%]$	

Data

Podpis

Załącznik nr 1 – sprawozdanie z konsultacji społecznych dotyczących Zasad współpracy

Metodologia

Zgodnie z przyjętymi założeniami metodologicznymi, Procedura dialogu i konsultacji społecznych, jak również Zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych na terenie obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” powstawały przy wykorzystaniu metody partycypacyjno-eksperckiej. Proces konsultacji obejmował w szczególności prace warsztatowe z udziałem Konwentu Strategicznego ds. opracowania Zintegrowanego Programu Aktywizacji i Partycypacji Społecznej, zrzeszającego przedstawicieli sektora publicznego, pozarządowego i biznesowego, konsultacje wewnętrzne w ramach Zespołu Projektowego, składającego się z przedstawicieli Gmin-Partnerów Projektu „Razem Blisko Krakowa”, a także szerokie konsultacje społeczne. Polegały one na zamieszczeniu projektów dokumentów na portalu internetowym <http://www.razembliskokrakowa.pl/> i na stronach poszczególnych Gmin-Partnerów wraz z możliwością zgłaszania uwag i sugestii, co do treści dokumentów. Projekty dokumentów rozesłane zostały również do przedstawicieli Konwentu Strategicznego z prośbą o ich ostateczne przeglądnięcie oraz weryfikację - pod kątem potrzeb i oczekiwań względem współpracy międzysektorowej na terenie obszaru funkcjonalnego. Ponadto, zorganizowane zostało spotkanie informacyjno-konsultacyjne, którego przedmiotem stały się wspomniane dokumenty. Spotkanie odbyło się w czerwcu 2015 r w Karczmie Rohatyna (Cholerzyn 361, 32-060 Liszki). Program spotkania obejmował prezentację założeń dokumentów oraz dyskusję.

Przebieg konsultacji

W ramach szerokich konsultacji społecznych w formie pisemnej i e-mailowej wpłynęły 2 opinie (z gmin: Liszki i Świątniki Górne). Jedna z nich stanowiła pozytywny komentarz względem przedstawionych dokumentów bez wnoszenia uwag, a druga zawierała szereg rekomendacji – głównie dotyczących kwestii językowych i stylistycznych, z których wszystkie zostały uwzględnione w ramach ostatecznych dokumentów. Zgłoszone zostały również zapytania, co do zabezpieczenia w budżetach

gmin środków na wkłady własne dla organizacji (jaka może być maksymalna wielkość dofinansowania? czy środki te podlegają zwrotowi?) oraz źródeł finansowania Podkrakowskiego Centrum Wsparcia Aktywności Obywatelskiej (kto ma pokryć koszty realizacji / zlecenia tej usługi?). Udzielone zostały stosowne odpowiedzi. Według projektu procedury, dotacja może zostać udzielona organizacji (Oferentowi), która ze środków zewnętrznych realizuje zadanie publiczne gminy w wysokości do 80% wymaganego w ramach tego zadania wkładu własnego finansowego i nie podlega zwrotowi. Proponowana koncepcja Podkrakowskiego Centrum Wsparcia Aktywności Obywatelskiej na terenie obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” ma charakter systemu, a nie instytucji. Koncepcja ta zakłada świadczenie określonych usług wsparcia dla organizacji pozarządowych z terenu obszaru funkcjonalnego oraz współpracę z Ośrodkiem Wsparcia dla Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich Powiatu Krakowskiego. Ma to zmniejszyć koszty realizacji / zlecenia tej usługi. Pożądanym rozwiązaniem jest współpraca Gmin-Partnerów w zakresie wspólnego zorganizowania wsparcia dla organizacji pozarządowych, co przyniesie efekty w zakresie wymiernych oszczędności finansowych.

Dyskusja podczas spotkania informacyjno-konsultacyjnego, zorganizowanego w Karczmie Rohatyna, dotyczyła w szczególności następujących kwestii:

- formy konsultacji społecznych, zaproponowane w ramach Procedury dialogu i konsultacji społecznych na terenie obszaru funkcjonalnego,
- aktywizacja obywatelska i upowszechnianie procesu konsultacji społecznych,
- portal Mapa aktywności organizacji pozarządowych, działających na terenie obszaru funkcjonalnego,
- współpraca finansowa samorządu z organizacjami pozarządowymi, w tym udzielanie organizacjom pozarządowym pożyczek, gwarancji i poręczeń na realizację zadań publicznych, a także dofinansowanie wkładu własnego,
- współpraca pozafinansowa samorządu z organizacjami pozarządowymi, w tym wsparcie merytoryczne i lokalowe organizacji,
- zasady działania i zakres wsparcia w ramach Podkrakowskiego Centrum Wsparcia Aktywności Obywatelskiej na terenie obszaru funkcjonalnego,
- możliwości współpracy wieloletniej samorządu z organizacjami pozarządowymi,
- prace legislacyjne i nowelizacja prawa dotyczącego funkcjonowania organizacji pozarządowych.

Najważniejsze wnioski z dyskusji:

- katalog form konsultacji społecznych, zaproponowany w ramach Procedury dialogu i konsultacji społecznych, obejmuje te formy prowadzenia konsultacji, które sprawdziły się podczas realizacji projektu „Razem Blisko Krakowa”; na szczególną uwagę, ze względu na zgłaszane przez mieszkańców potrzeby i oczekiwania, zasługują takie formy, jak: organizacja spotkań konsultacyjnych, e-konsultacje, badania ankietowe oraz tworzenie międzysektorowych zespołów roboczych;
- za najważniejsze kierunki działań, służących aktywizacji obywatelskiej i zwiększaniu partycypacji społecznej, uznano edukację obywatelską oraz sprawne i efektywne mechanizmy włączania mieszkańców w procesy zarządzania sprawami lokalnymi, w tym prowadzenie konsultacji społecznych, których wyniki mają faktyczne przełożenie na podejmowane decyzje i realizowane działania;
- mapa aktywności organizacji pozarządowych ma dotyczyć i być dedykowana lokalnym organizacjom pozarządowym (działającym na terenie obszaru funkcjonalnego), w przeciwieństwie do innych podobnych portali, kierowanych do szerokiej społeczności pozarządowej; portal ma pełnić w szczególności funkcję wspierającą, edukacyjną i integracyjno-promującą względem organizacji i samorządów gminnych;
- mając na uwadze wnioski z analizy diagnostycznej sektora pozarządowego na terenie obszaru funkcjonalnego (słabość finansowa organizacji, niewielka dywersyfikacja źródeł ich finansowania, problemy z zabezpieczeniem wkładu własnego do projektów), należy upowszechnić rozwiązania dotyczące udzielania organizacjom pozarządowym pożyczek, gwarancji i poręczeń na realizację zadań w sferze pożytku publicznego, a także wdrożyć otwarte konkursy ofert na dofinansowanie wkładu własnego dla organizacji; pozytywnym przykładem w zakresie pierwszego działania jest gmina Świątniki Górne, która od kilku lat współpracuje z organizacjami w tym zakresie;
- samorządy poszczególnych gmin, tworzących obszar funkcjonalny, powinny zapewnić organizacjom - w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych - możliwość finansowania kosztów administracyjnych: osobowych (wynagrodzeń) oraz biurowych; maksymalna wysokość kosztów powinna być wyższa niż 7% całkowitej wartości zadania, określone w projekcie Zasad współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi na terenie

obszaru funkcjonalnego; argumentem przemawiającym za tym rozwiązaniem są stosunkowo niskie kwoty przydzielane w ramach konkursów – 7% z przykładowej kwoty 3000 zł dotacji nie pozwoli organizacji na pokrycie faktycznych kosztów administracyjnych związanych z realizacją zadania;

- konieczne jest zorganizowanie wsparcia dla sektora pozarządowego, mającego na celu zapewnienie rozwoju instytucjonalnego, profesjonalizacji i integracji sektorowej organizacji pozarządowych oraz innych inicjatyw obywatelskich; istotnym działaniem powinno być zorganizowanie wspólnego, międzygminnego systemu wsparcia (w postaci Podkrakowskiego Centrum Wsparcia Aktywności Obywatelskiej na terenie obszaru funkcjonalnego), który wykorzystywał będzie m.in. rozwiązania zaimplementowane w gminie Skawina; ważnym elementem wsparcia powinno być również zabezpieczenie zasobu lokalowego / przestrzeni do działania dla organizacji; organizacje potrzebują ponadto wsparcia w zakresie księgowości;
- gminy mogą przyjmować (nieobligatoryjnie) programy wieloletnie, jednak podobny dokument nie funkcjonuje na terenie żadnej z 5 gmin tworzących obszar funkcjonalny; podstawową zaletą opracowania i wdrożenia takiego dokumentu jest możliwość prowadzenia racjonalnej współpracy wieloletniej samorządu z organizacjami pozarządowymi, w tym zlecanie organizacjom do realizacji zadań publicznych w oparciu o umowy wieloletnie (np. na okres 3 lat);
- trwające obecnie prace legislacyjne i nowelizacja prawa dotyczącego funkcjonowania organizacji pozarządowych (Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach) powodować mogą nowe, interesujące rozwiązania w zakresie współpracy międzysektorowej; konieczne jest pilotowanie zmian, w celu wdrożenia nowych, pozytywnych narzędzi na terenie gmin obszaru funkcjonalnego.

Wyniki (efekty) konsultacji

W wyniku przeprowadzenia szerokich konsultacji społecznych, w szczególności w odniesieniu do wniosków z dyskusji podczas spotkania informacyjno-konsultacyjnego, zdecydowano o wprowadzeniu do przedstawionych dokumentów oraz rekomendacji następujących zmian:

- koszty administracyjne, uwzględnione w katalogu kosztów możliwych do finansowania w ramach regulaminów otwartych konkursów ofert na terenie obszaru funkcjonalnego, stanowiły będą maksymalnie 10% całkowitej wartości zadania (zmiana z 7%);
- koncepcja działania Podkrakowskiego Centrum Wsparcia Aktywności Obywatelskiej poszerzona została o kwestie związane ze zwiększeniem wykorzystania zasobów lokalnych instytucji publicznych dla rozwijania aktywności obywatelskiej (zasoby fizyczne i ludzkie bibliotek, szkół, domów kultury, obiektów sportowych, itp.), a także ze stworzeniem bazy specjalistów z zakresu prowadzenia księgowości w organizacji pozarządowej;
- mapa aktywności organizacji pozarządowych uwzględniać będzie potrzeby i oczekiwania organizacji z terenu obszaru funkcjonalnego; będzie mieć postać portalu internetowego, stanowiącego płaszczyznę współpracy, wymiany informacji i promocji środowiska pozarządowego oraz samorządowego; jednocześnie stanowić będzie narzędzie, którego zasadniczym celem jest pełny opis społeczności lokalnej pod względem aktualnej i potencjalnej partycypacji społecznej mieszkańców we wszystkich ważnych procesach społecznych, kulturowych, politycznych i ekonomicznych wspólnot gminnych;
- gmina Świątniki Górne przedstawi pozostałym Gminom-Partnerom stosowane na jej terenach mechanizmy współpracy międzysektorowej w zakresie udzielania organizacjom pozarządowym pożyczek, gwarancji i poręczeń na realizację zadań w sferze pożytku publicznego; praktyka, która sprawdza się w gminie Świątniki Górne, powinna zostać zaimplementowana w pozostałych gminach, tworzących obszar funkcjonalny;
- rekomenduje się w dłuższej perspektywie opracowanie wieloletnich programów współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi oraz wdrożenie rozwiązań dotyczących powierzania i wspierania realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym w oparciu o umowy wieloletnie (np. na trzy lata).